У нумары: Шукайма сябра | Музей пад страхой | Страшная адплата

Ніва

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 4 (465) | ГОД X | 24 СТУДЗЕНЯ 1965 Г. | ЦАНА 60 гр.

ВЫКАРЫСТАННЕ РЭЗЕРВАЎ — ГАЛОЎНАЯ ЗАДАЧА

12 і 13 студзеня г.г. адбылася ў Беластоку X Ваяводская справаздачна - выбарчая канферэнцыя Польскай аб'яднанай рабочай партыі. На канферэнцыі ўдзельнічала 253 дэлегаты, якія прадстаўлялі 43,5-тысячную партыйную арганізацыю Беласточчыны. У канферэнцыі ўдзельнічалі таксама сакратар ЦК ПАРП Уладзіслаў Віха і віцэпрэм'ер Юльян Такарскі.

З уводным дакладам выступіў І-шы сакратар ВК ПАРП у Беластоку А. Лашэвіч (Справаздачныя матэрыялы дэлегаты атрымалі раней). Ён сцвердзіў, што беластоцкая партыйная арганізацыя прыйшла на Канферэнцыю з сур'ёзнымі дасягненнямі. Перш за ўсё, падняўся аўтарытэт партыі. Доказам гэтага — 13 тысяч кандыдатаў, якія на працягу трох год павялічылі партыйныя рады.

— Наша Канферэнцыя, — сказаў А. Лашэвіч, — адбываецца пасля IV З'езда партыі. Яе асноўным заданнем, побач выбару новых улад, з'яўляецца выпрацаванне галоўных напрамкаў і канкрэтных прапаноў, якія вызначаць спосаб рэалізацыі пастаноў IV З'езда партыі нашай партыйнай арганізацыяй і пад яе кіраўніцтвам усім грамадствам Беласточчыны.

Абмяркоўваючы ўдзел грамадства Беласточчыны ў дыскусіі над тэзісамі і пастановамі IV З'езда партыі, тав. Лашэвіч падкрэсліў актыўнасць мас. У гэтым перыядзе было высунута 3 тысячы прапаноў. І-шы сакратар звярнуў тут увагу, што рэалізацыя гэтых пастаноў была розная. Гаспадарчыя справы сістэматычна ацэньваліся на сходах ПОП, пасяджэннях завадскіх і грамадскіх камітэтаў партыі, а таксама на пасяджэннях бюро павятовых камітэтаў. Да прапаноў, якія тычыліся міжлюдскіх суадносін, стылю і метадаў працы ўстаноў, функцыяніравання грамадскіх радаў і гаспадарчых арганізацый партыйныя інстанцыі і арганізацыі аднесліся як да спраў другарадных.

Як у дакладзе, так і ў дыскусіі шмат увагі было прысвечана інвестыцыям. Падкрэслівалася, што ў справаздачным перыядзе ў выніку невыканання будаўніча - мантажных работ, ваяводства страціла сур'ёзныя грашовыя сумы. Як добры прыклад выкарыстання інвестыцыйных сродкаў ставіліся меліярацыйныя і электрыфікацыйныя прадпрыемствы, якія перавыконвалі свае заданні.

Найбольшую, аднак, увагу звярнулі дыскутанты сельскагаспадарчым пытанням, выкарыстанню рэзерваў. Напрыклад І-шы сакратар Павятовага камітэта ПАРП у Гайнаўцы Міхал Нядзведзь расказаў аб новым шляху выкарыстання гэтых рэзерваў, які адкрыта на Гайнаўшчыне, менавіта: у некаль-

(Працяг на стар. 2)

ГЕНАДЗЬ БУРАЎКІН

* * *

Мы дома песень менш знаходзім,
У далеч шлях кіруем свой.
На поўнач едзем і на поўдзень,
Бліжэй да кедраў і секвой.

А там, дзе першы крок рабілі,
Дзе нашы мацеркі жывуць,
Растуць бярозы і рабіны
І лісце падае ў траву.

Ды мы наіўна прывыкаем,
Што нам спатрэбіцца пасля
Прашытая баравікамі,
Смалой прапахлая зямля.

Шукаем сцежак невядомых,
Чужыя топчам бальшакі,
А песні нас чакаюць дома,
Ля цёплай матчынай шчакі.

У БЕЛАВЕЖСКАЙ ПУШЧЫ. Фота Л. Майсеюк

ПРА САМАСТОЙНАСЦЬ І ДРУГІЯ СПРАВЫ

Кіраўнік гарбарні, Усевалад Анісімовіч.

Два гады таму назад, у нумары 293 «Нівы» быў надрукаваны артыкул — «Звольнілі і... што далей?» Пісалася аб нездаровай атмасферы ў гарбарні ў Крынках, Сакольскага павета. Кіраўнікі гарбарні змяняліся адзін за другім. Камісія, спецыяльна створаная для разгледжання нездаровай сітуацыі ў гарбарні, запрапанавала новага кандыдата на кіраўніка гарбарні, Мікалая Валошына. Камісія дала яму ідэальную характарыстыку. Здавалася, у гарбарні запануе рай.

Замест раю гарбарня перажыла пекла. Сцяліся тры амбіцыі: амбіцыя кіраўніка Мікалая Валошына, амбіцыя сакратара партыйнай арганізацыі Мікалая Носкі і амбіцыя старшыні прафсаюзнай арганізацыі Бернарда Гэльмана. Кожную з гэтых амбіцый мы апісалі ў артыкуле, быў гэта паядынак аргументамі. Рэзультат паядынку быў такі, што Мікалай Валошын перастаў быць кіраўніком, Мікалай Носка перастаў быць першым сакратаром партыйнай арганізацыі. Бернард Гэльман перастаў быць старшынёю прафсаюзнай арганізацыі.

Новы кіраўнік, Усевалад Анісімовіч, асоба папулярная ў Крынках. Ён, як кажуць, паставіў на ногі культурна-асветнае жыццё ў мястэчку, паклапаціўся аб святліцу, зацікавіў людзей светам. Ён верыць людзям, а людзі яму. Гэта рыса характару чыніць з яго кіраўніка новага тыпу, кіраўніка, які выхоўвае рабочых і вучыцца ад рабочых.

У крынкаўскай гарбарні адчуваецца нараджэнне еднасці, нараджэнне дружнай сям'і гарбароў. Але нішто не родзіцца лёгка. Патрэбны спакой і вялікая разважлівасць. Першы сакратар партыйнай арганізацыі Іван Саланевіч слушна лічыць, што спешлівасць і нервовасць, гэта кепскія дарадчыкі. Партыйныя людзі могуць і павінны адыграць рашаючую ролю ў стабілізацыі фабрычнага калектыву, тым больш, што членамі партыі з'яўляецца амаль с о р а к працэнтаў рабочых. Неабходна выпрацоўваць пачуццё адказнасці за справы і лёс роднай фабрыкі, дабіцца самастойнасці дзеяння, перамагаць нездаровую і зманлівую тэндэнцыю аглядак на партыйны камітэт, беганіны з абы глупствам.

Гэта няспешлівасць Саланевіча часамі нервуе, часамі хацелася б бачыць яго ў ролі безапеляцыйнага вырашальніка той ці другой справы.

Такую новую сітуацыю ў гарбарні асабліва востра адчувае рада прафсаюзнай арганізацыі і яе старшыня Алег Анісімовіч. Цэлая маса спраў — вялікіх і дробных — іншы раз даводзіць да апатыі, нападае бяссільнасць. Здаецца, няма выйсця! Рада шукае супрацоўніцтва і помачы з боку экзекутывы партыйнай арганізацыі. І слушна. Але ўсё тое найбольш слушнае, што робіцца ў меру. Супрацоўніцтва, помач экзекутывы партарганізацыі не можа і не павінна перарадзіцца ў звычайную выручку або — што горш — у падмену ролі і функцый рады прафсаюзнай арганізацыі.

Рада добра здае экзамен сваёй жыццяздольнасці, спраўнасці. Дзякуючы ёй рабочыя атрымалі службовае адзенне, каля дваццаці чалавек атрымала авансы ў групе, цяпер ідзе малая вайна за аптэчкі з лекамі першай дапамогі. Гарбары атрымоўваюць малако, але рада лічыць, што яго прывоз вырашаны нешчасліва. Замест наняць для прывозу пабочную асобу, малако прывозяць па чарзе самыя рабочыя, якіх адрываецца ад прадукцыі.

Нямалаважнай праблемай у гарбарні з'яўляецца недахоп адпаведных складаў для хімікатаў, лою і інш. Амаль усё ляжыць пад голым небам — сыпле снег, лье дождж.

(Працяг на стар. 4)

Ю. Геніюш: ЦІ ЁСЦЬ СЯБРЫ НА СВЕЦЕ?

К. Янкоўскі: БЕЛЬСКАЯ РАШАРНЯ АЧУНЯЛА.

В. Рудчык: ЧЫМ МЫ БАГАТЫ?

С. Яновіч: ЭХ, ТЫ, НАШ ЛЕС.

М. Красоўскі: ПАЛЕМІКА.

Супроць таго, каб забыць злачынствы

9 мая мы будзем адзначаць дваццатую гадавіну заканчэння II сусветнай вайны, дваццатую гадавіну расправы чалавецтва з гітлераўскім фашызмам. Па-свойму збіраецца адзначыць гэтую гадавіну ўрад Федэратыўнай Рэспублікі Германіі. На 9 мая гэты ўрад падрыхтаваў праект пастановы аб прадаўненні ваенных злачынстваў, нанесеных чалавецтву шматтысячным апаратам гітлераўскага тэрору. Зацвярджэнне Бундэстагам гэтай пастановы было б актам ласкі для некалькіх дзесяткаў злачынцаў, якія хаваюцца цяпер у розных ціхіх месцах і на сумленні якіх ляжыць смерць мільёнаў людзей.

Праект названай пастановы, незалежна ад таго, будзе яна прынята ці не, кідае моцнае святло на палітычныя тэндэнцыі бонскага ўрада. Урад ФРГ, на гэты раз пад маркай гуманнага права, хоча фармальна вярнуць да грамадства і публічнага жыцця тых людзей, для якіх жыццёвым ідэалам было таптанне ўсялякіх праў чалавека.

Зразумела, што рашэнне бонскіх улад было прынята з абурэннем, прычым, не толькі непасрэдных ахвяр фашызму, але і ўсіх тых, хто ведае велічыню злачынства, зробленага гітлераўцамі за перыяд II сусветнай вайны. Варта звярнуць увагу на тое, што крытычныя галасы даходзяць і з ФРГ. На днях я атрымаў выданую ў Мюнхене кніжку «СС у крыжовым агні пытанняў», напісаную вядомым юрыстам драм Робертам Кемпнерам. Як месца, дзе была выдана кніжка (Мюнхен, быў калыбеллю гітлерызму), так і асоба аўтара варты кароткага каментарыя.

Др Кемпнер з'яўляецца антыфашыстам. У перыяд Веймарскай Рэспублікі ён быў праўным саветнікам міністэрства ўнутраных спраў у Берліне. На гэтай пасадзе ў 1931 годзе ён патрабаваў аддаць Гітлера пад суд за здраду дзяржавы і выслаць яго за граніцу як небяспечнага чужаземца (Гітлер меў тады яшчэ аўстрыйскае грамадзянства) і распусціць яго партыю. Вядома, гітлераўцы потым не даравалі яму гэтага. Адразу, як толькі дарваліся да ўлады, ужо ў 1933 годзе арыштавалі дра Кемпнера. Толькі дзякуючы старым сябрам, якія засталіся тады яшчэ на сваіх пасадах, Кемпнеру ўдалося пазбегчы смерці і ўцячы ў ЗША.

Пасля вайны др Кемпнер як знаўца ўнутраных адносін быў накіраваны на Нарымбергскі працэс спачатку памочнікам, а потым намеснікам пракурора ЗША. Удзельнічаў у 12 наступных працэсах супроць ваенных злачынцаў ў 1946—49 гадах і тады ж дапытаў некалькі тысяч розных людзей. Выданая цяпер кніжка прадстаўляе сабой якраз стэнаграмы гэтых допытаў і высненне многіх выдадзеных у Нарымберзе прыгавораў. Кніжка прыгнятаючая і адначасова павучальная. У ёй Кемпнер проста сцвярджае:

«Яшчэ да гэтага часу не адпомшчаны шматлікія злачынствы СС. На падставе прыгавораў з Нарымберга расстраляны толькі пяць высокіх кіраўнікоў СС і сем лекараў». Да гэтага ліку Кемпнер дадае яшчэ генерала СС Кальтэнбрунера, павешанага па прыгавору Міжнароднага ваеннага трыбунала ў Нарымберзе. Мы можам яшчэ дадаць Айхмана, Франка і яшчэ некалькі менш знаных асоб Трэцяга Райху, прыгавораных трыбуналамі розных краін. Справа аднак у тым, — аб чым таксама гаворыць Кемпнер, — што велізарная колькасць афіцэраў СС высокага рангу наогул не стаяла перад судом або атрымала права ласкі ад амерыканцаў у першы перыяд т. зв. халоднай вайны. Гэтая ласка азначала тады жэст прымірэння з «новай» Германіяй.

Каштоўнасць публікацыі дра Кемпнера заключаецца ў першую чаргу ў тым, што на падставе багатага фотаматэрыяла, так як і многія юрысты, ён даходзіць да наступнага вываду: «Гэтыя злачынствы ніколі не павінны быць прадаўнены і забыты. Яны заклікаюць кожнага чалавека да чуйнасці ў адносінах да клік і арганізацый, якія могуць прадаць краіну».

Гэтыя словы з кніжкі Кемпнера сёння з'яўляюцца не толькі асцярогай, але і ацэнкай сённяшняга становішча ў ФРГ. Заходняя Германія сёння прадстаўляе сабой краіну, дзе нямала пастаноў урада выглядаюць так, як бы пісаліся пад дыктоўку фашыстаў і ваенных злачынцаў.

І добра, што гэтыя справы паказвае таксама і публікацыя, выданая ў самой ФРГ.

УЛ. ЛАЗІНСКІ

ПАСЯДЖЭННЕ ПАЎДНЁВАВ'ЕТНАМСКАГА ЎРАДА.

СЛОВА МАЕ... ... ...?

Прэзідыум канферэнцыі. Выступае І-шы сакратар ВК ПАРП у Беластоку А. Лашэвіч.

ВЫКАРЫСТАННЕ РЭЗЕРВАЎ — ГАЛОЎНАЯ ЗАДАЧА

(Працяг са стар. 1)

кіх вёсках праводзіцца там цяпер эксперыментальная класіфікацыя грунтаў грамадскімі сродкамі (шырэй аб гэтым эксперыменце мы пісалі раней).

Выступіў таксама віцэ-прэм'ер Ю. Такарскі. Падкрэсліў ён дасягненні беластоцкай арганізацыі, якая ў апошніх гадах дабілася не малых вынікаў у палітычнай і арганізацыйнай дзейнасці. Сцвердзіў ён таксама, што на Беласточчыне асаблівую ўвагу трэба прысвяціць сельскай гаспадарцы.

На заканчэнне выступіў сакратар ЦК ПАРП Ул. Віха. Падкрэсліў ён мабілізуючую ролю IV З'езда ПАРП, вынікі чаго відаць і на Беласточчыне. Доказам — далейшы рост актыўнасці партыйных арганізацый і развіццё грамадскай ініцыятывы.

— Ва ўмовах Беласточчыны, — сказаў Ул. Віха, — дамінуючую ролю адыгрывае сельская гаспадарка. На гэту галіну гаспадаркі ў наступнай пяцігодцы Беласточчына атрымае два разы больш капіталаўкладанняў, чым у бягучай пяцігодцы. Стварае гэта вялікія магчымасці для прысьпяшэння тэмпу гаспадарчага развіцця ваяводства.

Гаворачы аб дыскусіі сакратар ЦК сцвердзіў, што паказала яна на сур'ёзныя рэзервы: лепшае выкарыстанне паш, агульнае прымяненне асноўных агратэхнічных захадаў. Выкарыстанне рэзерваў — галоўнае заданне партыйных арганізацый і інстанцый.

Канферэнцыя выбрала новыя партыйныя ўлады ваяводства. І сакратаром ВК ПАРП выбраны дагэтуляшні сакратар тав. А. Лашэвіч.

(рл)

Дэлегаты Гайнаўшчыны ў час пасяджэння.

Наша акцыя

КНІЖКІ ДЛЯ ДОМА КУЛЬТУРЫ ІМЯ КАСТУСЯ КАЛІНОЎСКАГА У ГАРАДКУ

Падарунак Е. Латышонка з Эльблёнга

M. Olkiewicz — „Normandzka sieć", D. Kaczyńska, M. Wiśniewska — „Wilcza jama"; F. Welczar — „Szpieg Nazi Nr 176"; W. Kawalec — „Pięćdziesięciu z DOSSEL"; A. Braun — „Zwycięzcy znad Tatu-Ho"; G. Czekałowa — „Mau Mau"; S. Szymański — „Leśna Bitwa"; W. Sulewski — „Brow"; W. Ketlińska — „Blokada"; L. Moczulski — „Szosa Piotrkowska"; T. Twarogowski — „Zamach w Sarajewie"; W. Kulicki — „Zemsta Barona Grunlanda"; M. Kieta — „Kryptonim T-4"; T. Sokół — „Płonące wybrzeże"; D. J. Hope „Duchy dżungli"; M. Dunin-Wąsowicz — „Gauleiter nie dotrzymał słowa..."; Z. Wilamowski — „Operacja Biegun północny"; A. Sternfeld — „Sztuczny Księżyc"; D. Kaczyńska — „W ich oczach"; M. Brzezicki — „Agonia feldmarszałka"; S. Biskupski — „Ostatni bunkier"; J. i F. Bernasiowie — „Burza nad „Zieloną wyspą"; J. Lewandowski i S. Nadzin — „Kamienny krater"; B. Kassner — „Zagłada Luftwaffe"; T. Szafar — „Sabat morderców"; A. Perepeczko — „Korsarskie rajdy"; T. Hazler — „Budynki z żużlobetonu"; A. Konrad — „Brygada X"; D. Kaczyńska i M. Wiśniewska — „Królestwo Hansa Franka; R. Leliwa — „Zagadka Dunkierki"; W. Sulewski — „Dymy nad Zamojszczyzną"; L. Marschak — „Musa Dżalil"; J. i F. Bernasiowie — „Akcja „Miecz teutoński"; J. Nowak — „Podwodne kwadrygi"; „Samobójcze pojedynki"; Z. Wilamowski — „Reichstag w płomieniach"; J. Targalski — „Operacja „Otto"; W. Borowski „Antek" — „M—XIV"; J. Nowak — „Tirpitz" „Początek końca"; Z. Flisowski — „Ardeny"; J. Piwowoński — „Krym płonie"; J. Górski — „Śmietnik dr Schneidera"; T. Szafar — „Żołnierze obwodu V"; A. Perepeczko — „Samobójstwo tulońskiej eskadry"; J. Steward — „Kupione zwycięstwo"; F. Wierzbiński — „Warszawa nie odpowiada"; J. Bieniasz — „Pszczoły i trutnie"; W. Inber — „Oblężone miasto"; E. Planer „Grupa „Marco Polo"; B. Arct — „Ucieczki"; Mike W. Kerrigan — „Zamach na New York"; A. Stil „Pierwsze starcie";

Палеміка

ШУКАЙМА СЯБРА...

«І кажуць нездарма — ніколі
Не будзем сябра знаць, пакуль
З ім гэткай вось сярдзітай солі
Не з'еў ты разам добры куль».
(Р. Барадулін)

Прачытаўшы дыскусійны артыкул Ул. Паўлючука «Мары аб свеце адзіноцтва» мне адно адразу кінулася ў вока. Сама постаць Дамяна са Старой Вёскі, вёскі сімвалічнай, як і сам яе герой. У яго шмат дзівацтваў. Ён далёкі ад людскіх спраў, ды баязлівы перад людскім вокам.

У Дамяна мала самаўпэўненасці, якая важна ў сталага мужчыны, ён дрыжыць перад вясковай апініяй, мабыць таму, што не прыпілі яму з дапамогай у выбары жонкі яго родныя. Жонка яго аказалася ліхой жонкай. Дамян рашыў вырачыся роднай вёскі, знаёмай ад маленства, ад калыскі. Ён не мае да яе бліжэйшых пачуццяў.

У горадзе ўсе яму незнаёмыя. Нават брат, родны брат. Дамян ведае толькі тое, што жыве ён тут. Дамян пераехаў з жонкай, і глядзіць надалей яна на яго злым вокам. І Дамяну здаецца, што няма дзе шукаць шчасця, калі нават жонка, з якой жыве, усё злосная, чужая яго сэрцу.

Дамян сустракае сяброў і на новым месцы. Але ён не мае блізкіх і добрых сяброў. А сябра — гэта адданы табе чалавек, які дзеліцца з табою сваімі жыццёвымі радасцямі, клопатамі і турботамі. «Сябры пазнаюцца ў бядзе», — гаворыць пагаворка. Але не толькі. Шчыры сябра, калі можа, дык у кожнай хвіліне табе дапаможа. Значыць, вельмі важную ролю ў сяброўстве адыгрывае шчырасць. Каб Дамян быў іншы, ён знайшоў бы сапраўдных сяброў, адданых людзей. Але «ён жыве сам і ў таямніцы перад усім светам». Хочацца крычаць, за што ён нясе такую пакутлівасць у сваім жыцці. За якія паступкі, ён не які-небудзь крыміналіст, хуліган, які б хаваўся ў гарадскім натоўпе. Мо' такое пятно дала яму вёска, у якой не мог лічыць на спачуванне, ці праз жонку?

Ды не, бо: «І так вось жыў бы сабе Дамян у Старой Вёсцы, аж да смерці, знаходзячы ў вясковым грамадстве падпору свайго існавання» — піша Ул. Паўлючук. Дамян не ведае, хто яму дапамог бы. Але як хтосьці казаў: «Калі ты ў няшчасці, нясі яго людзям напаказ — яны цябе не пакінуць у бядзе». Дамян відавочна гэтага пазбягаў. І тут не згаджаюся з дыскутантам Уладзіславам Дваракоўскім, што паўлючукоўскі герой кліча на дапамогу, хоча паказаць людзям сваё гора. Тады, сапраўды, «не туды дарога». Гэта замкнуты ў сабе і для сябе чалавек. У такім значэнні самалюб — больш згодны я. Герой артыкула «Мары аб свеце адзіноцтва» ў жыцці ідзе паўз жыццё, паўз грамадскага жыцця. Яму сяброўскі круг не адпавядаў. Ці ж так «салёнымі» былі на яго вясковыя бабскія плёткі, вясковыя традыцыі ці абрады? Дамян, гэта незвычайны чалавек у тым значэнні, што як бы не яму суджаны і вясковыя традыцыі і ўсе праявы тых ці другіх абрадаў.

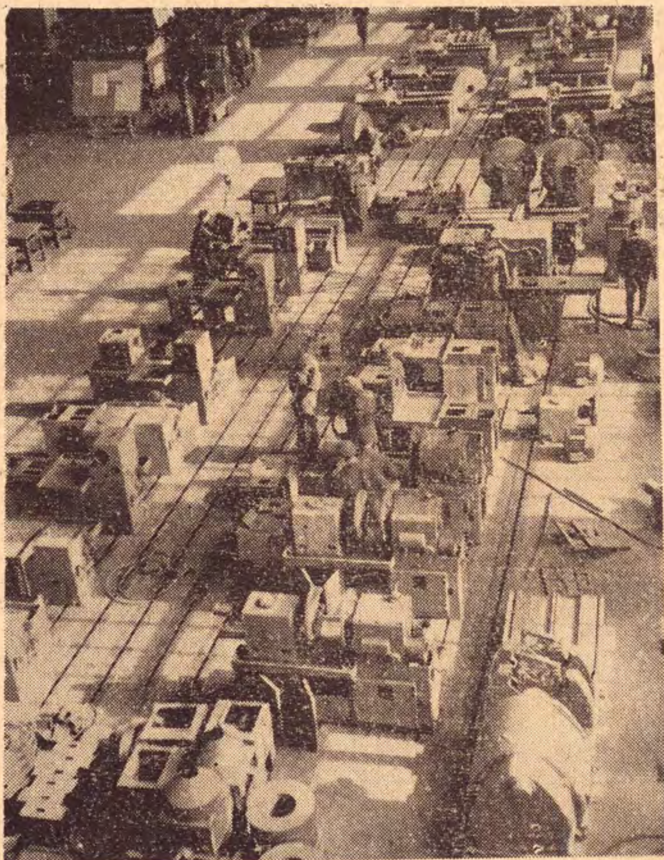
ВЕСТЦІ БССР

У мінулым тыдні газеты Беларусі пісалі аб прадукцыі першага штучнага валакна на новабудаваным заводзе ў Светлагорску, што на Гомельшчыне. Цяпер у светлагорскім заводзе апрацоўваюцца тэхналагічныя рэжымы, ідзе адладка агрэгатаў. Таксама першую прадукцыю выдаў мясны камбінат у Ваўкавыску. Тут механізаваны і аўтаматызаваны амаль усе працэсы працы. Прадукцыйнасць камбіната за адну змену даходзіць да 35 тон мяса і 5 тон каўбасных вырабаў.

Ваўкавыск ужо мае газ.

Беларускае тэлеграфнае агенцтва ў інфармацыі з Віцебска паведамляе аб дасягненнях спецыялістаў Віцебскага СКБ — 13. За апошнія гады запраектавана тут больш 400 новых высокапрадукцыйных станкоў. Спецыялісты запраектуюць яшчэ каля 100 аўтаматаў, паўаўтаматаў і серыйных станкоў з улікам узроўню лепшых сусветных стандартаў. Своеасаблівай і прыемнай навіною ў беларускай прамысловасці з'яўляецца тое, што Мінская шпалерная фабрыка навязала супрацоўніцтва з мастакамі дзеля апрацавання і выкарыстання ў прадукцыі шпалераў (тапэты) каларытных, уласцівых беларускаму арнаменту малюнкаў.

Нашых чытачоў, асабліва настаўнікаў, зацікавіць тое, што ў свет ужо выйшаў першы том «Гісторыі беларускай савецкай літаратуры». У ім асвятляецца развіццё беларускай літаратуры ад 1917 года да пачатку Вялікай Айчыннай вайны (1941 г.) У кнізе даецца ацэнка буйнейшых з'яў паэзіі, прозы, драматургіі, змяшчаюцца творчыя партрэты Янкі Купалы, Якуба Коласа, Цішкі Гартнага, Змітрака Бядулі, Уладзіміра Дубоўкі, Міхася Чарота і інш. Другі том «Гісторыі» змяшчае аналіз творчасці беларускіх літаратараў у час другой сусветнай вайны і пасляваенныя гады, творчыя партрэты дзесяці пісьменнікаў сярэдняга пакалення.

Непадалёку ад цэнтра Віцебска, на правым беразе Заходняй Дзвіны, высяцца карпусы станкабудаўнічага завода ім. Кірава. Гэта адзін са старэйшых заводаў горада. У гады даваенных пяцігодак тут вырабляліся плугі, затым саломарэзкі (сячкарні) і малатарні. Цяпер тут вырабляюцца складаныя станкі, якія завод нават экспартуе заграніцу.

На здымку бачым зборачны цэх Віцебскага станкабудаўнічага завода імя Кірава.

Нядаўна пры рэдакцыі раённай газеты «Новае жыццё» ў Клімавічах створана літаратурнае аб'яднанне, якое ўзначальвае малады літаратар, працаўнік камбіната будаўнічых матэрыялаў Міхась Гарнак. Абмеркавана творы пачынаючых паэтаў і празаікаў — рабочага Івана Перагуда, студэнта Яўгена Карыткі, рабочага Сяргея Чавычалава і іншых. Лепшыя творы будуць друкаваны ў літаратурнай старонцы раённай газеты. Орган беларускіх настаўнікаў «Настаўніцкая газета» дасягнула 62.561 экземпляраў тыражу. Гэта многа больш, чым у мінулыя гады. У сувязі з тым, рэдакцыя апублікавала падзяку паштовым працаўнікам, грамадскім кальпарцёрам і асветным органам.

На заканчэнне яшчэ адна цікавасць перададзена з Гродна па тэлефоне для рэдакцыі «Звязды». У Гродне пры вуліцы Алега Кашавога адкрыта спецыяльны фуражны магазін, у якім жыхары горада набываюць кармы для жывёлы. Такія ж магазіны адкрыты ва ўсіх гарадах вобласці і пасёлках. (СЯ)

УВАГА, НАВІНА

МУЗЕЙ ПАД СТРАХОЙ

Ад пачатку 1962 года забаронена крыць саломай хаты і ўвогуле будынкі. Ды гэтая забарона толькі завяршыла змены на вёсцы, дзе і без таго ўсё радзей сустракаем саламяныя стрэхі. Ужо ў 1960 годзе саломай крылася толькі 5% вясковых будынкаў. Некаторыя старыя саламяныя будынкі, аднак, яшчэ нейкі час будуць стаяць у вёсках. Потым разваляцца, знікнуць не пакідаючы следу.

Гэта добра. Для будучых пакаленняў страха застанецца толькі як музейны экспанат гісторыі вёскі.

Іменна! Ці не варта б падумаць цяпер пра тыя новыя пакаленні і пакінуць ім памятнік старадаўнасці.

— Аб гэтым падумала ўжо Балгарыя. Аграмадная перабудова вёскі насунула там думку, каб у кожнай вёсцы захаваць адзін стары традыцыйны будынак, як памятку прошлага. Добра было б і ў нас зацікавіць людзей такой аховай забыткаў вясковага будаўніцтва.

У многіх вёсках бачым старыя пакінутыя хаты, якія невялікім коштам можна было б адрамантаваць і прызначыць на вясковы музей, сабраўшы ў яго тыповыя для данай аколіцы прылады працы, мэблю і г.д. Такі музей быў бы даступны для прыязджаючых, а таксама быў бы дасканалай лабараторыяй для вучоных, якія даследуюць народную культуру. Музей меў бы і вялікую грамадскую ролю. Як навуковы наглядны дапаможнік для школ аб умовах усё яшчэ нядаўняга жыцця; сведчыў бы аб пераменах, якія адбываюцца на нашых вачах, але за 10 год будуць толькі гісторыяй.

Усё, аб чым гавару, рэч не новая. Не мы будзем пачынаць. Іншыя краіны нас ужо апярэдзілі — успомненая Балгарыя, а значна раней Швецыя і Данія. Іменна ў гэтых краінах нарадзілася ідэя музея на вольным паветры.

У канцы XIX стаг., у перыяд інтэнсіўнага гаспадарчага развіцця скандынаўскіх краін, узнікла там думка аховы цэлых аб'ектаў вясковай і маламястэчковай забудовы.

Вашчальнікам такой ідэі і яе першым выканаўцам быў др Артур Гацэліюс, які ў 1885 годзе Навагродзе над Нарвай.

Вялікія скансенаўскія аб'екты дарагія, як у арганізацыі так і ва ўтрыманні. Але справа аховы памятнікаў старадаўнасці на месцы, у іх натуральным асяроддзі напэўна не патрабуе вялікіх сум, а нават магла б праводзіцца грамадскім чынам. Па

Дом у Саколцы.
Фота Г. Рагазінскі

купляе першы аб'ект, дзе стварае музей на вольным паветры, т.зв. скансен.

Скансены або этнаграфічныя паркі ўзніклі потым у многіх краінах: найбольш у Швецыі, Нарвегіі, Фінляндыі, Даніі, Вялікабрытаніі, Галандыі, Германіі, Румыніі, Чэхаславакіі.

Польшча, штоправда, не стаіць у канцы сярод еўрапейскіх краін, але нашы скансенаўскія дасягненні ўсё яшчэ скромненькія. Да цікавейшых у нас належыць дом кашубскі ў Вдзыдзах, фрагмент Касцеліскай вуліцы ў Закапаным, некалькі аб'ектаў у Волі Юстоўскай пад Кракавам, дом солтыса ў Зубжыцы Гурнай на Араве, драўняны касцёл у Рабцы і г.д. З большых: скансен у Саноку, этнаграфічны парк у Альштынку і скансен у шы вопыты і дасягненні ў гэтым выпадку натхняюць аптымізмам. Асноўнае зараз гэта тое, каб акцыю належна зразумець і прадумаць.

Памятнікі старадаўнасці народнай культуры з'яўляюцца ўласнасцю ўсяго народа, нашай уласнасцю. На каго ж тады накладаюць абавязак іх захавання? Наш, знішчаны вайной край, не замнога мае памятнікаў старадаўнасці. Таму кожны аб'ект, які мае вартасць, з'яўляецца скарбам і трэба ім апекавацца.

Мая прапанова: шырокая грамадская акцыя закладання музеяў пад страхой, акцыя, якой напэўна дапамогуць музеі і адміністрацыя ваяводства.

Мгр З. ЦЯСЕЛЬСКІ

Каму ж яна ў сучасным не дае жыць і пужае, ставіць катэгарычныя граніцы і вызначае нормы? Ці сапраўды маладым застаецца адно: уцякаць на матацыкле абы далей ад свёй вёскі, каб «стацца невядомым, ананімным» кімсь, каб весткі не дайшлі да роднай вёскі, каб ніхто не разносіў на языках.

Адзіноцтва даводзіць да самагубства, да незадавальнення з жыцця. Дамян не аглянецца ў мінулае, не зробіць належных вывадаў. Жонка ліхая, а мо' яна з'яўляецца яго лепшым сябрам, калі выйшла за яго замуж. Відаць, яна не ведае, або не можа пераканаць у маніяцтве мужа, які жыве «марамі ў свеце адзіноцтва». І, несумненна, вінават Дамян, які не гляне на жыццё цвярозым розумам. Мо', каб зблізіўся і пазнаў жыццё брата, які ж таксама жыве непадалёку, дык развеяўся б яго туман, яго зачадзсйныя думкі і погляды, несамаўпэўненасць да ўсяго, што завецца грамадскай глебай, з якой сам вырас. У жыцці і ў сэрцы заззяла б сонца?! Ён не хоча, проста не хоча, ён замарожаны чалавек для сябе і ў сабе. Паўлючукоўскі Дамян да ўсяго, што называецца сяброўствам, дарагім, абыякавы. Праўда, вострыя, як піша, языкі вясковых цётаў і яны, відаць, збівалі з панталыку Дамяна (дапусцім за яго нерухавасць, нерашучасць), але ён не павінен зрабіць такога кроку, каб кінуць родныя аселішчы. Тут для яго цішыня і рэзерв спакою перад усім. На што зважаць або надаваць вялікага значэння плёткам? Ды «хто яго ведае», — як кажа ў сваім артыкуле, прыводзячы магчымасці павароту Дамяна на бацькоўскі загон, Мікалай Гайдук у артыкуле «Не пазбягайма адзіноцтва». Мала паказаў свайго героя Ул. Паўлючук. Ды сапраўды, хто яго ведае, гэтага ўнікальнага чалавека сёння, у новым жыцці. Адзіноцтва, калі яно прысвечана працы, навукі і калі яно сапраўды неабходнае, мае нейкае значэнне. Але чалавек, такая істота, якой неабходна падзяліцца з кім-небудзь аб сваім поспеху, аб удачы. Тады важны выбар сабе сябра. Ул. Паўлючук у канцы свайго артыкула, на маю думку, падае такое вырашэнне сітуацыі свайго героя. Калектыў і добры сябра многа ў гэтым дапамог бы вызбыцца Дамяну такога псіхічнага комплексу.

Жыццё змяніла б колеры Дамяну, было б не такім страшным і, бясспрэчна, лягчэйшым. Ёсць сапраўдныя сябры, якія гатовы на ўсё, каб дапамагчы таварышу. І жыццё становіцца радасным ад блізкасці такога чалавека, яго падыходу, шчырасці. Ёсць гуманныя людзі, адважныя сябры. Вось нядаўна міліцыянер у Савецкім Саюзе, як паведамляў друк, ратуючы маці з дзяўчынкай кідаецца пад поезд; выратоўваючы іх ад смерці, хаця сам упаў пад колы цягніка. Чым жа ён кіраваўся? Ці здольны на гэты ўчынак быў бы наш герой, Дамян? Гэты міліцыянер — чалавек з супярэчлівай душой паўлючукоўскаму Дамяну, супрацьстаўленне яго пасіўнасці.

Словам, Дамян — рэдкі чалавек, над якім не варта ў сучасны перыяд грамадскага жыцця затрымоўвацца даўжэй, або перавыхаваць яго закаранелыя мары аб свеце адзіноцтва. На гэта кожны з дыскутантаў дае парады. Думаю, яшчэ многа ў гэтым недаказанага і дакажуць аўтары наступных палемічных артыкулаў. Усе, аднак, на Дамяна глядзяць як на грамадскую частку і гэта сведчыць аб тым, як да яго ставяцца сённяшнія людзі. Не праходзяць абыякава, відаць, гэтага роду справай варта пацікавіцца і ў сучасны момант, калі людзі ўжо мараць аб такіх справах, як касмічныя палёты на другія планеты. А тады, брат, без сябра не абыйдзешся. Во, гэта ісціна!

Дамян мае пэўныя чалавечыя ўласцівасці, ушаноўвае пэўныя жыццёвыя законы, правілы. Рашыў ажаніцца, не такі ж ён далікатны ідэаліст. Значыць, штосьці задумаў, зарабляе дзве тысячы злотых, тады абяспечвае сям'ю. Шукае лепшай долі, не бачыць толькі сапраўдных сяброў ні ў адным ні ў другім асяроддзі. А гэта ж выспелы чалавек, калі радавацца жыццю, якое праходзіць так хутка, якога чалавек бывае толькі госцем. Што ж тады з жыцця ў свеце адзіноцтва? Якая самалюбная ўсявышнасць. Зманлівая яна. А ў вачах другіх ты, як бачыш, нехлямяжы, а ці толькі сарамлівы?.. Адзіноцтва шукай тады, калі яно патрэбна. Пара даўмецца, беспрытульны чалавеча. Паўлючукоўскі герой у свеце пылінка, якая праз свой песімізм, дэпрэсію і адзіноцтва адыходзіць, як ніколі не кранутая з жыцця, якім цешыцца цэлы белы свет. За ім напэўна патрапляе і яго родная вёска. Дамян у ім і як рабочы механізм, а не чалавек, ды раб сучаснасці. Пазбягайма такога адзіноцтва. Калі чалавек адыходзіць на нейкі час у пошуках ад сяброў за нечым яму неабходным, фасцынуючым і дасягальным і калі гэта дае агульную карысць. Гэта не свет адзіноцтва, а яго індывідуальны падыход. Чалавек — гэта цэлы свет. Ап'саць яго жыццё, усе паступкі немагчыма. Гэта і не важна. Сённяшняму і заўтрашняму дню і светламу ранню патрэбен чалавек сучасны, жыццерадасны, працалюбівы, стойкі і адукаваны. Добры дзеяч і арганізатар з акрэсленымі імкненнямі. Мы яго цэнім як сябра і ён ведае гэта. Шукайма сябра. А ўсім, бясспрэчна, вядома, «хто пастукае — таму адкрыюць». Не варта паглыбляцца ў роздумы далёкія ад рэчаіснасці. Верыць у цуды зманлівае іх прывабнасці. Мне хочацца Дамяну скіраваць словы нашага беларускага паэта Алеся Ставера. Мо' іх і прачытае Ул. Паўлючук, ды забудзе аб марах аб свеце адзіноцтва.

«Злой» жонцы, Маньцы, адрасую тое ж:

«Словам злосці, што пароша ў вока
У душу міжволі западзе,
І на сэрцы ад таго нялёгка,
І настрой атручаны на дзень.
Глянь, які сягоння дзень прыгожы,
Усміхніся ляпей хоць на міг...
Падзяліць мы толькі шчасце можам,
А яно адно ў нас на дваіх».

ЯНКА ЦЯЛУШЭЦКІ
Ляўкова

ПРА САМАСТОЙНАСЦЬ І ДРУГІЯ СПРАВЫ

(Працяг са стар. 1)

Птаства выдзюбвае лой, асабліва многа з'ядаюць вароны лою вясною, калі ён мяккі, распараны сонцам. Зрэшты, лапшывыя на лой не адны толькі крылатыя зладзеі...

Нічога не прыходзіцца самое па сабе. За кожную рэч, нават за аптэчкі, трэба змагацца. Вынікі — не манна, не падаюць з неба. Гарбарня дабілася добрых вынікаў, здабыла першае месца ў гарбарскай прамысловасці Польшчы ў часе рэалізацыі абавязацельстваў у гонар IV-га З'езда партыі. Дабілася за мінулы год найлепшага выніку ў прадукцыйнасці з сыравіны. Рабочыя самі задбалі аб прыгожы выгляд сваёй гарбарні, выбялілі будынкі. Вялі ўсе, бяліў і кіраўнік Усевалад Анісімовіч. Пабудавана дарогу, засаджана сотню фруктовых дрэўцаў, будуецца паўгектаравы фабрычны парк адпачынку.

Усё чынам.

Расце дружная сям'я гарбароў. А ў дружнай сям'і не месца на амбіцыі, свары, інтрыгі. У дружнай сям'і і брыдкія рэчы вытыкаюць спакойна, але па шчырасці, моцна.

Аляксандр АНТАШЭВІЧ

На падтрымку чынаў

Ваяводская рада ў сваім бюджэце на бягучы год на падтрымку грамадскіх чынаў прызначыла 43 мільёны злотых. Гэта ёсць на 26 працэнтаў больш, чымсьці ў мінулым годзе.

У асноўным, гэтыя грошы знаходзяцца ў распараджэнні павятовых улад. Прапановы з ваяводства ідуць у тым напрамку, каб гэтыя мільёны перш за ўсё былі выкарыстаны на: пабудову і перабудову дарог, меліярацыю сенажацяў і палёў, абеспячэнне сялян бягучай вадой, а затым — пабудова вадаправодаў; пабудова будынкаў для службы здароўя, спартыўных пляцовак, насаджэння лесу і дэкаратыўных дрэвак уздоўж вуліц.

Найбольш грошай атрымалі ў сваё распараджэнне гэтыя паветы, дзе ў мінулым наглядалася вялікая грамадская актыўнасць сялян. Асабліва вылучаецца тут Беластоцкі павет, які на падтрымку грамадскіх чынаў атрымаў аж 4 мільёны злотых. Гайнаўцы дасталася — 2 мільёны 900 тысяч зл., Сямяціцам — 2 мільёны 650 тысяч зл., Бельску — 2 мільёны 300 тысяч зл., Дуброве — 2 мільёны 200 тысяч зл., Сакольцы — 2 мільёны.

Аказваецца, што самыя вялікія спадзяванні ваяводскія ўлады звязваюць з паветамі, дзе, як вядома, найбольш жыве беларусаў. Думаем, што насельніцтва гэтых паветаў сёлета, таксама як раней, апраўдае гэтыя спадзяванні. (вр)

Купляюць ільняную салому

Пункт скупу ільняной саломы ў Чыжах (Гайнаўскі павет) пастанавіў аднавіць закупку ільну кантрактаванага і некантрактаванага ад усіх гаспадароў. Тыя, хто хоча прадаць ільняную салому, павінны паспяшыцца. Тэрмін скупу канчаецца ў бліжэйшыя дні. (ся)

СЕЛЬСКАЯ ГАСПАДАРКА БЕЗ ТАЯМНІЦ

ЕЖА КОРМНІКА (ч. 1)

У папярэдніх нумарах мы пазнаёміліся з асноўнымі правіламі кармлення, галоўным чынам са складам корму, яго падборам, вартасцю і коштам. Сёння трэба заняцца нормамі кармоў, г. зн. рацыянальным кармленнем на аснове норм інстытута заатэхнікі, а не «на вока». Гэта вельмі важная справа, асабліва ў гэтым годзе, калі ставіцца заданне ашчаднай гаспаркі кармамі.

Возьмем у рукі табліцы (выданне інстытута заатэхнікі, стар. 60). Бачым нормы кармлення пры хуткім адкорме, мясным: кормнік вагой 17 кг (9—10 тыдняў) павінен атрымаць 1,2 кармавой адзінкі і 145 гр бялкоў. Табліцы таксама падаюць, што ў корме павінна быць 5 гр вапны, 4 гр фосфару, 3 гр солі і 1 мгр каратыну. Кормніку вагой 55 кг (20 тыдняў) трэба даць 3,1 кармавой адзінкі і 310 гр бялкоў (у два разы ўзрастае патрэба ў вапне, фосфары і солі). Калі кормнік дасягае 94 кг, ён павінен атрымаць кармы наступнай вартасці: 3,5 кармавой адзінкі і 310 гр бялкоў. Наша праца канчаецца тады, калі кормнік падрасце да 114 кг. У апошнія дні яго арганізм патрабуе 4 кармавыя адзінкі і 340 гр бялкоў.

З пададзеных прыкладаў вынікае шэраг вывадаў. Варта іх ведаць, бо кармленне свіней, асабліва маладых, на Беласточчыне вядзецца не рацыянальна. А адкорм ранні (на мяса) пачынае даже навадь і ў нас. Нашы мясныя заводы патрабуюць мяса высокай якасці і ў першую чаргу шынку. Беластоцкія сяляне штогод прадаюць дзяржаве каля 70 тыс. тон мяса жывой вагі. Значная частка мяса адпраўляецца на заводы з прызначэннем на экспарт. Гэта, а таксама выразнае павелічэнне зацікаўлення худым мясам на рынках захвочвае сялян да такога роду адкорму. Усё больш сялян перастаўляецца на ранні адкорм. І тут пачынаюцца памылкі. Маладым парасятам даецца шмат вугляводаў, найчасцей у выглядзе бульбы, а вельмі мала бялковых кармоў. Як вынік гэтага, слабы рост кормніка, прадукт дрэнней якасці, адкорм зацягваецца і парастае аплачвацца. У маладых парасят парастае пераважна мяса і ўзмацняецца касцяк. Значыць, жывёла павінна атрымліваць корм з вялікай колькасцю бялкоў жывёльнага паходжання і мінеральных соляў, галоўным чынам вапны і фосфару. У працэсе росту ўдзельнічае таксама вітамін «А», якога шмат у морквe. Кормніку трэба даваць малако (поўнае і абястлушчанае), мяшанкі прамысловых кармоў, мяшанкі ММ, трохі морквы і бульбы. Летам добра даваць зялёнкі з матыльковых, а зімой трохі сена з люцэрны.

Праз тыдзень напішам, як дабіраць кармы, каб поўнасцю пакрыць патрэбы жывёлы.

Інж. М. СУХАЖЭБРСКІ

ХОДЗІМ ГЛЯДЗЕЦЬ ТЭЛЕВІЗАР

На станцыі Нараўка (Гайнаўскі павет), што каля чыгункі Цісоўка — Гайнаўка, можна глядзець тэлевізар. Ужо некалькі год ёсць тут святліца, у якой працуе грам. Уладзімір Клімюк. У нядзелю тут можна пачытаць часопісы і газеты. Цяпер у святліцы ёсць тэлевізар, які можна глядзець у суботу і ў нядзелю ад 17 гадз. да 21 гадз. вечара. У святочныя дні, як нядаўна былі Каляды, аглядала перадачы больш 100 асоб. Сюды глядзець прыходзіць моладзь не толькі з в. Плянты, але Ляўкова Новага і Старога, Сушчага Барка, Лазовага, а нават з Ахрымаў.

Вядома, цікава. Вясковыя жанчыны з Плянты, управіўшыся на гаспадарцы, ідуць у святліцу. Гэта адзіная «сучасная» разрыўка. Ёсць і радыёпрыёмнік, якога слухаюць прысутныя ў гадзіны перапынку ў праграме тэлебачання. У кожную нядзелю, а асабліва ў час зімніх канікул, тут ад рання да позняга вечара заўсёды людна. У святліцы бібліятэкар Ул. Клімюк выпазычае і прыймае кнігі ад чытачоў. Апрача гэтага можна згуляць у шашкі ці шахматы. Гэта выгадна і тым падарожным, якія чакаюць на цягнік. Часта наладжваюцца тут маладзёжныя танцы. Забавы арганізуе моладзь, якая хоча ў святочныя дні пабавіцца, а тут ёсць шмат месца. Прыязджае сюды і кіно з Нараўкі, два разы ў месяц, а таксама на сцэне можна ўбачыць часам моладзь з мастацкім выступленнем. Калі, аднак, гаворка аб тым, што людзі прыходзяць сюды глядзець «сярэбраны экран», дык гэта і вялікую выхаваўчую ролю адыгрывае чыгуначная святліца. Расце зацікаўленасць праграмай тэлебачання, культурным жыццём, часопісамі, фільмамі. Шкада, вельмі шкада, што назіраючы працу святліцы, якую вядзе Ул. Клімюк, заўважаецца такі сур'ёзны недахоп, а менавіта — старэйшыя вечарамі «рэжуць» тут у карты. Верхаводзяць старэйшыя, але пачынальнікамі з'яўляецца ўсё часцей і сама моладзь, якая працуе на гаспадарцы. Ці не пара спыніць тут такога роду «культурныя мерапрыемствы», каб праца чыгуначнай святліцы была ў дасло́ўным таго слове значэнні — культурнай?

Янка Цялушэцкі

Ляўкова Новае

Страшная

У ДАПАМОГУ МАСТАЦКАЙ САМАДЗЕЙНАСЦІ

Аднойчы я прыехаў у Беласток у камандзіроўку і пасяліўся ў гасцініцы. У першы ж вечар да мяне ў госці прыйшоў Саша Румянцаў — гэта даўні мой сябар, мы разам канчалі школу.

Сядзім мы з Сашкам, шчыра так бавім вечар.

Але... сядзім мы, гаворым і раптам заўважаем, што ўжо дзве гадзіны ночы. Саша кажа:

— Ведаеш што, Валодзенька, застануся я ў цябе начаваць.

Я кажу:

— Калі ласка, але ты разумееш, наогул кажучы, адміністрацыя гасцініцы гэтага не дазваляе.

— Падумаеш, — кажа, — адміністрацыя! Глупства. Я застаюся.

Ну калі так, думаю, добра. Сцялю я Сашу на канапе, сам іду на ложак і раптам чую нейкія галасы з калідору. Ох, думаю, гэта, мабыць, адміністрацыя. Потым чую — галасы аддаліліся.

Тады я кажу Сашу:

— Калі пастукаюць да нас у нумар, ты бяры свае манаткі і лезь адразу ў шафу. Сядзі ў шафе ціха і ні на якія галасы і стукі не адгукайся. Цябе няма. Разумееш? Няма цябе.

— Добра, — кажа Саша. — Калі што — я проста адразу ў шафу.

— Ну, — кажу, — спакойнай ночы.

Не паспеў я, як кажуць, і дух перавесці, гляджу — Саша спіць.

А я ляжу і ўспамінаю, колькі раз мяне гэты нягоднік Саша абдурваў. Цяпер, думаю, зраблю я яму страшную адплату.

Устаю я ціхенька і проста ў трусах, у чаравіках на босую нагу выходжу за дзверы. У калідоры цёмна, недзе адна лямпачка блішчыць. Тады я стукаю па падлозе, потым у дзверы.

Чую ў нумары нешта заварушылася, потым чую — шафа зарыпела. Тады я для пераканаўчасці кажу:

— Запэўняю вас, грамадзянін дзяжурны, у мяне ў нумары няма нікога.

— Глядзіце ў мяне, — адказваю я сам сабе басам і штурхаю дзверы.

Але тут здараецца неспадзяванае. Французскі замок шчоўкнуў, і я застаюся на калідоры.

Пачынаю ціхенька стукаць у нумар. Ніякага адказу. Сашка, мабыць, сядзіць у шафе і строга выконвае маю інструкцыю.

Становішча ў мяне крытычнае. Я ж у трусах. Ісці ў такім выглядзе да адміністратара нельга.

Тады я стануўлюся на калені і шапчу ў шчыліну:

— Саша! Адчыні. Гэта я, Валодзя, Валодзя. Гэта я хацеў цябе абдурыць. Адчыні дзверы, Саша! Гэта я...

Чую — рыпнулі дзверцы шафы, і зноў стала ціха.

— Саша! — крычу я, — адчыні! — і гукаю ў нумар.

Раптам я бачу — ідзе па калідоры жанчына. Падыходзіць яна да мяне, здзіўлена глядзіць, і я пасляваю заўважыць, што жанчына гэта маладая і вельмі прывабная сабой.

— Што здарылася, грамадзянін?

Я знянацку забываюся пра ўсё, што было, гляджу на яе і адчуваю, што не магу вачэй адарваць.

— Хто вы? Можна даведацца?

Яна адказвае:

— Дзяжурная на паверсе. А вы хто такі? Што вы тут робіце?

Тут я заўважыў, што ў мяне зусім выгляд дзівака.

— Даруйце, — кажу, — за мой убор. Я выйшаў прайсціся па калідоры, а дзверы ўзялі і зачыніліся...

— Вы ў якім нумары жывяце?

— Во ў гэтым.

ДАДАТАК «НІВЫ» ДЛЯ ДЗЯЦЕЙ
№ 4 (365) 24 студзеня 1965 года

* * *

Вось і зіма,
А мроіцца, што лета
Прыйшло у цвеце ліп,
І грэчка расцвіла.
Здаецца мне —
Выходжу росным следам
У паплавы суседняга сяла.

А за акном лютуе завіруха
І на сумёт накручвае сумёт,
На шыбах снег ляжыць іскрыстым
пухам,
А ў хаце пахне грэчкай чысты мёд.

СЯРГЕЙ ГРАХОЎСКІ

Самае галоўнае

Жыў на свеце хлопчык Андрэйка. Ён усяго баяўся, — сабак, кароў, гусей, мышэй, павукоў і нават пеўняў. Але найбольш за ўсё ён баяўся чужых хлапцоў.

Аднойчы мама сказала яму:

— Ой, як дрэнна, што ты ўсяго баішся! Толькі адважныя людзі добра жывуць на свеце. Толькі яны перамагаюць ворагаў, гасяць пажары і смела лётаюць на самалётах. І за гэта ўсе іх любяць. А з баязліўцаў людзі смяюцца. І ад гэтага жыццё іх робіцца дрэннае і сумнае.

Андрэйка так адказаў сваёй маме:

— Ад гэтае пары, мама, я пастанавіў быць адважным чалавекам.

З гэтымі словамі Андрэйка пайшоў на панадворак. А там хлопцы гулялі ў футбол.

— Эй, вы, хлопцы! Я сёння не баюся вас!

Хлопцы здзівіліся, што Андрэйка так адважна да іх крыкнуў. Яны нават спачатку падумалі, што ён нешта задумаў супроць іх, і хацелі пайсці. Але адзін з іх пацягнуў Андрэйку за нос, а другі сцягнуў у яго з галавы шапку. Трэці ўдарыў яго. І Андрэйка з плачам вярнуўся дамоў.

— Мама, я сёння быў адважным, але з гэтага нічога добрага не выйшла, — сказаў ён, выціраючы слёзы.

— Дурненькі, — адказала мама. — Недастаткова быць толькі адважным. Трэба яшчэ быць дужым і моцным.

І тады Андрэйка ўзяў бабуліну палку і пайшоў з ёю на двор. На двары хлопцаў ужо не было. Там сядзеў чорны сабака, якога Андрэйка заўсёды баяўся.

Размахваючы палкай, ён сказаў сабаку:

— Паспрабуй брахаць на мяне, дык дастанеш.

Сабака пачаў брахаць і кінуўся на Андрэйку.

І Андрэйка з плачам пабег дамоў. Выціраючы слёзы, ён сказаў маме:

— Мама! Што ж гэта такое? Я сёння быў дужы і адважны, але з гэтага нічога не выйшла.

Мама сказала:

— Мала быць адважным і дужым. Трэба яшчэ думаць. А ты паступіў па-дурному. Ты размахваў палкай і гэтым раззлаваў сабаку. Ты сам вінаваты.

Андрэйка сказаў сваёй маме:

— Цяпер я заўсёды буду думаць, калі што - небудзь здарыцца.

І вось Андрэйка зноў пайшоў пагуляць. На двары не было ні хлопцаў, ні сабак. Ён выйшаў на вуліцу, каб паглядзець, дзе хлопцы. А хлопцы былі каля рэчкі. І Андрэйка пабег да іх.

І раптам Андрэйка пачуў, як Сашка Палачка пачаў крычаць:

— Ой, ратуйце! Таплюся!

Хлопцы спалохаліся і пабеглі клікаць дарослых. Андрэйка хацеў скочыць у ваду, каб ратаваць Сашку,

але потым падумаў: «Я дрэнна плаваю і ў мяне не хопіць сіл, каб выратаваць Сашку».

А ля самага берага стаяла рыбацкая лодка. Андрэйка адпіхнуў лодку ад берага, а сам скочыў у яе. А ў лодцы ляжалі вёслы. Андрэйка пачаў біць вёсламі па вадзе. Але ў яго нічога не выйшла: ён не ўмеў грэбсці. Цячэнне аднесла рыбацкую лодку на сярэдзіну ракі. І Андрэйка са страху пачаў крычаць. А па рацэ плыла ўжо другая лодка. Гэтыя людзі выратавалі Сашку, а потым дагналі рыбацкую лодку, узялі яе на буксір і прыцягнулі да берага.

Дома Андрэйка сказаў маме:

— Мама, я сёння быў адважны, я хацеў выратаваць хлопчыка. Я быў разумным, бо не кінуўся ў ваду, а паплыў на лодцы. Я сёння быў дужы, таму што адпіхнуў цяжкую лодку ад берага і цяжкімі вёсламі біў па вадзе, але ў мяне нічога не выйшла.

Мама сказала:

— Дурненькі мой! Я забылася табе сказаць самае галоўнае. Мала быць адважным, разумным і дужым, трэба яшчэ мець веды. Трэба ўмець грэбсці, плаваць, ездзіць вярхом на кані, лётаць на самалёце. Трэба шмат ведаць. Трэба ведаць арыфметыку і алгебру, хімію і геаметрыю. А каб усё гэта ведаць, трэба вучыцца. Хто вучыцца, той бывае разумным. А хто разумны, той павінен быць адважным. А адважных і разумных усе любяць.

Андрэйка сказаў:

— Ад сённяшняга дня я буду усяму вучыцца.

І мама сказала:

— Вось і добра.

М. Зошчанка

КУТОК ГУМАРУ

А★Д★Г★А★Д★А★Н★К★А

ЗАГАДКІ

Усе адказы на загадкі, змешчаныя ў левым слупку, канчаюцца літарай К, а тыя, што ў правым слупку, пачынаюцца літарай К.

Адгадай загадкі і правільна запішы на іх адказы.

1. Ляжыць калода пасярод балота, не гніе і не сохне.

2. І нажом зразалі, і дротам вязалі, а ён дык не плача, па падлозе скача.

3. Без акон, без дзвярэй поўна хата людзей.

4. Маленькі караблік туды-сюды хістаецца, з трубы стужка завіваецца.

5. Мае звонкі галасок, усіх склікае на ўрок.

6. Не брэша, не кусае, а ў хату не пускае.

7. За ўсіх птушак ён чарней, чысціць поле ад чарвей.

8. Ляціць. — пішчыць, сядзе — маўчыць, хто яго заб'е, сваю кроў пральe.

9. Круглы, малы, а за хвост не падымеш.

10. Па полі ходзіць, сам жне і малоціць.

11. Стаіць певень над вадою з чырвонаю барадою, хто не ідзе, за бараду ўшчыпне.

12. Не куст, а з лісточкамі, не кашуля, а сшыта.

13. Без крылаў ляціць, без голасу свішча.

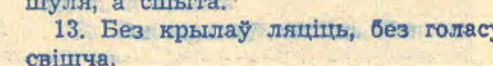
ЦІКАВА ВЕДАЦЬ

Новапароджаны блакітны кіцёнак важыць больш за дарослага слана — каля 5 тон.

*

Самымі высакагорнымі істотамі з'яўляюцца павукі, якія могуць жыць на вышыні 7.500 метраў. Яны харчуюцца тым, што занясе ім вецер. Птушкі могуць жыць на вышыні да 4 500 метраў, некаторыя віды матылёў — на вышыні 6 000 метраў.

1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												

Адрас рэдакцыі: Białystok, ul. Wesołowskiego 1 „Zorka"

21 студзеня 1924 года памёр Уладзімір Ільіч Ленін — правадыр рускага і сусветнага пралетарыяту.

Зіма была снежная. Снег заваліў усю Маскву. Высокія сумёты ляжалі на вуліцах, плошчах, дварах. Яго не прыбіралі і не вывозілі за горад. Ляжаў да вясны. У той звычайны, будзённы для Леніна дзень снег пачаў ісці з самага ранку. Ён сыпаў і сыпаў пушыстымі камякамі, зацярушваў усе дарогі, сцежкі. А чацвёртай гадзіне снег так густа пачаў сыпаць, што ў кабінеце адразу пацямнела. Тады Ленін выпростваецца, пацёр рукой лоб, вочы і адкінуўся на спінку крэсла. Ад стомы закружылася галава, жоўтыя кругі паплылі перад вачыма.

Пасядзеўшы так некалькі хвілін, Ленін згарнуў на стале паперы і прыціснуў іх ножніцамі і прэсам. Падняўся з-за стала, паглядзеў у акно. Увесь Крэмль быў белы — дахі, музейныя гарматы каля Арсенала, людзі, што ішлі з горада ў Саўнарком... Нават чорная галка, якая сядзела на карнізе будынка Арсенала, таксама была белая.

Потым Ленін выйшаў у пакой, дзе працавала сакратар Саўнаркома.

— Лідзія Аляксандраўна, — сказаў ён. — Я нешта сябе неважнецкі адчуваю. Трохі прайдуся.

Ён апрануўся і выйшаў. На вуліцы ад бялізны снегу зажмурыўся. Снег у гэтыя хвіліны нечакана перастаў ісці, і скрозь рэдкае сіняватае воблачка слаба прасвечваўся расплывісты круг сонца.

Ленін ішоў павольна, глыбока дыхаючы, засунуўшы рукі ў кішэні паліто. Дайшоў да Тайніцкіх варот, вярнуўся. Паглядзеў на карніз будынка Арсенала, дзе ўсё яшчэ сядзела галка, зацярушаная снегам, і неўзабаве пачуў дзіцячы гоман. Усміхнуўся і накіраваўся ў сад.

Там, разбіўшыся на дзве групы, гулялі ў снежкі дзеці. Мяжой, якая раздзяляла іх, была пратаптаная між дрэў сцежка. Потым адразу ўсе змяшаліся ў адзін гурт, і нельга было разабраць, дзе свае, дзе чужыя. Шпурлялі — абы ў каго трапіць. Толькі адзін карапуз — год шэсць-сем — стаяў убаку, ляпаў у ладкі і крычаў:

— У дзяўчынак кідайце! Ніне за каўнер насыпце!

Ён быў у доўгім са зборамі на спіне кажушку, падшытых валёнках, даўгавухай шапцы. Не хлопчык, а мужычок з нагаток.

(Працяг на стар. 7)

(Працяг са стар. 2)

— Ніне за каўнер! Ніне... — чуўся яго пісклявы галасок.

Потым і ён не вытрымаў, схапіў камяк снегу, падскочыў да дзяўчынкі з касой, відаць, да той самай Ніны, і сыпнуў ёй прама ў рот.

— Захарка! — пагразіла кулаком Ніна, выплёўваючы снег. — Вось табе!

А Захарку ўжо нельга было стрымаць. Ён разышоўся, быў цяпер у самай гушчыне і даставалася яму больш за ўсіх. Ды ён і не супраціўляўся. Уцягнуў у каўнер галаву, закрыў рукавіцамі твар — і біце, колькі хочаце.

Калі ж ад Захаркі адступіліся, ён адкрыў твар і жаласна пачаў прасіць:

— Ну, кідайце, ну біце. Ніна, кінь у мяне.

Леніну і смешна, і шкада стала Захарку. Ён нагнуўся, узяў жменю снегу, і не камечучы, кінуў у хлопчыка. Захарка — у Леніна, Ленін яшчэ раз кінуў у Захарку.

І толькі цяпер дзятва звярнула ўвагу на нейкага дзядзьку. Стаіць гэты дзядзька і гуляе з Захаркам у снежкі. Адзін міг — і град снежак пасыпаўся ў яго. Ленін падняў каўнер, глыбей насунуў шапку і закрычаў:

— Захарка, ратуй!

Захарка падбег да Леніна, замахаў рукамі:

— Не трэба ў дзядзьку. У мяне кідайце.

На бок Леніна перайшла Ніна і яшчэ некалькі хлопчыкаў.

Зноў стала два лагеры. Зноў паляцелі насустрач адзін аднаму дзесяткі снежак. Твары ва ўсіх чырвоныя, радасныя. Расчырванеўся і Ленін.

— Мабыць, хопіць, — падняў ён руку. — Вайне — канец. Мір і перадышка.

— Яшчэ! — не згадзілася дзятва.

— А ўрокі як? Зрабілі? — спытаў Ленін.

У адказ закрычалі:

— Зрабілі ўрокі, давайце яшчэ гуляць.

Ленін дастаў з кішэні гадзіннік, адкрыў вечка.

— Вы гуляйце, а мне трэба ісці.

Вярнуўся Ленін у свой кабінет з румянцам на ўсе шчокі. На шапцы і паліто пацеркамі блішчэлі кроплі растаўшага снегу. Быў ён узбуджаны і шчаслівы.

— Цудоўна адпачыў, — пахваліўся ён Лідзіі Аляксандраўне. — Добрая была прагулка.

І дадаў з прабачальнай усмешкай:

— Вы, калі ласка, заўтра напомніце мне аб прагулцы. А чацвёртай гадзіне. З рабятамі паабяцаў сустрэцца.

У той дзень аж да поўначы гарэла святло ў яго кабінеце. Ленін працаваў. Іншы раз ён адрываўся ад папер, азіраўся на акно, і ветлівая ўсмешка кранала яго вусны.

Васіль Хомчанка

Камар лазню тапіў...

Народная песня

Камар лазню тапіў,
Муха парылася.

Прыпеў:
Дылі, дылі, го-ца-ца,
Ой дыль-дыль-дыль го-ца-ца!

З паталка звалілася,
На смерць забілася.

Прыпеў.

Блыха добрай была,
Запрагае ката.

Прыпеў.

Едзе ў Мінск да аптэкі,
Каб купіць мусе лекі.

Прыпеў.

Прэ блыха на мышы,
Муха ўжо без душы.

Прыпеў.

Пакуль муху памылі,
Пук лучыны спалілі.

Прыпеў.

Пакуль муху прыбралі, —
Певуны ўжо спявалі.

Прыпеў.

Зайцы яму капалі,
Лісы труну збівалі.

Прыпеў.

Совы муху няслі,
Ваўкі голас вялі.

Прыпеў.

У пясочку хавалі
І памінкі спраўлялі.

Прыпеў.

Вылі ўсе, галасілі,
Год жалобу насілі.

Прыпеў.

ДЛЯ САМЫХ МАЛЕНЬКІХ

Як Сцёпка ўцёк ад марозу

Мама вярталася з магазіна дахаты. Узышла на двор — бачыць: імчыцца яе Сцёпка, аж снег з-пад ног курыць. Падышла яна бліжэй і пытае:

— Сцёпка, чаго ты так моцна бяжыш?

— Ад марозу ўцякаю.

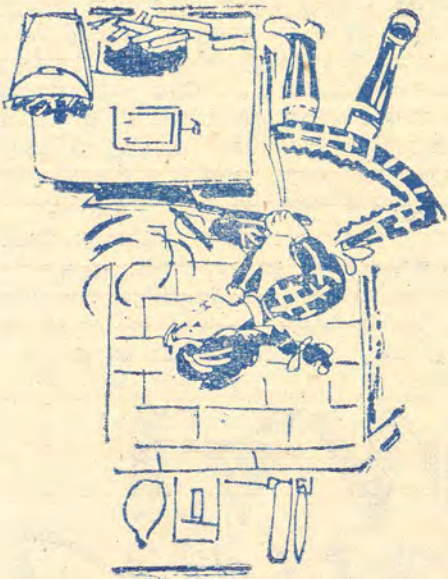
— Ну і што, уцёк?

— Уцёк.

— Адкуль ты ведаеш?

— Раней было холадна, а цяпер аж горача стала, — адказаў Сцёпка.

П. Рунец

ЯК НАС АЛА ЧАСТАВАЛА

Раз дамоў прыбегла Ала
І адразу — да пліты:
— Я на ўроку вывучала,
Як пячы бліны, тарты.

Мама, дзе наша мука?
Дай мне масла, малака!
Напяку бліноў такіх, —
Праглынеце языкі!

Закухарнічала Ала:
І пякла, і каштавала,
Каштавала, каштавала,
Аж пакуль бліноў не стала.

Грыцко Бойка

ГАВОРЫЦЬ УЛАДЗІМІР ПАСКРОБКА

Каб пазнаёміцца з сельскагаспадарчым гуртком у Новым Ляўкове, Гайнаўскага павета, з яго дасягненнямі і працай, я звярнуўся да члена праўлення Валодзі Паскробка, які з'яўляецца дыспазытарам у гуртку, аплякуецца машынамі. Ён сказаў, што такія машыны, як малацільны агрэгат, сеўнікі, плугі і іншыя машыны стаяць у паасобных членаў гуртка праз усю зіму. Трактарысты ўзялі ў свае забудаванні сваіх стальных коней і над імі трымаюць нагляд. У 1964 годзе ўсе машыны былі максімальна выкарыстаны ў палявых працах.

На прадвесні гурток намераны купіць сеўнік да штучных угнаенняў, бульбакапалку, культыватар, лугавы каток і др. Так як на ляўкоўскіх сенажацях праведзена меліярацыя, гурток намераны прыступіць да арання лугоў і іх валавання. Восенню, пасля пакосу атавы, заарана 10 га пашы і лугоў. Плануецца таксама на заараных лугах пасеяць новыя гатункі траў.

Вясною 1965 года ворка лугоў будзе прадаўжацца. Вось столькі з працы гуртка ў Ляўкове.

Я. Цялушэцкі

ЯК РАЗУМНЫ СТАЕЦЦА „ВАР'ЯТАМ"

Прапануем увазе чытача размову праведзеную з ардынатарам дзіцячага аддзела бальніцы для нервова і псіхічна хворых у Харошчы, доктарам Дамыслоўскім.

НІВА: — Пане доктар, на вёсцы ўсё яшчэ пануе перакананне, што ў вашай бальніцы лечаць вар'ятаў...

ДР ДАМЫСЛОЎСКІ: — Гэта няпраўда...

НІВА: — Так, мы аб гэтым ужо нават пісалі. Ды ўсё ж такі такое перакананне існуе. Можа захацелі б вы дакладней гэта растлумачыць, прыводзячы прыклады з вашага, дзіцячага аддзела.

ДР ДАМЫСЛОЎСКІ: — Ахвотна. «Вар'ятаў», як вы гаворыце, стварае асяроддзе праз неадпаведныя адносіны да асобы, якая мела няшчасце прыхварэць на нейкую нервовую, ці псіхічную хваробу. Асабліва датычыць гэта дзяцей. А вось вам прыклад. Прывялі надаўна да нас хлопчыка быццам вельмі небяспечнага «вар'ята» расказваючы, што хлопчык гэты кідаецца з нажом на людзей, што хацеў падпаліць вёску і г.д. Аказалася, што хлопчык гэты быў зусім «нармальны», хварэў толькі на эпілепсію і праз нейкі час лечыўся ў нас у Харошчы. Яго «ненармальныя» паводзіны вынікалі з неадпаведнай рэакцыі асяроддзя, якое дакучала яму, называючы «дурным», прыпамінаючы, што ён вярнуўся з Харошчы і г.д. Нават найздаравейшага ў такіх абставінах можна вывесці з цярплівасці. Пры адпаведных выхаваўчых умовах з хлопчыка гэтага можа вырасці паўнавартасны грамадзянін.

НІВА: — Значыць, нервовыя захворванні не мусяць вязацца са звальненнем разумовага развіцця дзіцяці.

ДР ДАМЫСЛОЎСКІ: — Наадварот. Неаднойчы вяжуцца яны з надта хуткім разумовым развіццём. Дзеці больш здольныя — адначасова больш уважлівыя. Больш прыслухоўваюцца ўсяму і больш ва ўсім разбіраюцца. Недарэка рэагуе толькі на частку штуршкоў, якія да яго даходзяць і ў тым сэнсе мае нервы спакойныя. З дзецьмі здольнымі значна горш.

Вось вам прыклад. Зараз у мяне пад наглядам знаходзіцца трох хлопцаў, якіх інтэлігенцыя, як паказалі нашы псіхалагічныя доследы, вышэйшая ад нармальнай. Значыць, гэтыя хлопцы былі «разумнейшыя» ад сваіх равеснікаў. Хлопчыкі гэтыя аднак з'яўляюцца леўшунамі. Бацькі і настаўнікі хацелі сілаю навучыць іх паслугоўвацца правай рукой: лаялі і высмейвалі іх, калі нічога з гэтага не выходзіла. У выніку хлопцы пахварэлі на розныя неўрозы.

НІВА: — Ці з гэтага вывад, што леўшуноў нельга «перавучваць» карыстацца правай рукой?

ДР ДАМЫСЛОЎСКІ: — Не, няпраўда. Іх можна лячыць толькі ў адпаведнай атмасферы: без крыкаў, лаянак і г.д. Прытым трэба мець на ўвазе, што не заўсёды атрымаем поўны эфект. «Сапраўднага» леўшуна можна навучыць пісаць і правай рукой, але калі трэба яму нешта напісаць вельмі хутка, або прыгожа, ён ізноў возьме пяро ў левую руку. З гэтым чалавек ужо родзіцца і пазбыцца гэтага вельмі цяжка, прычым, як я ўжо казаў, менш небяспечным самае ляўшунства, чымсьці настойлівасць розных «выхаваўцаў», якія хочуць зрабіць з яго тое, чаго нельга.

НІВА: — Можа вы б нам захацелі коратка расказаць, з якімі хваробамі найчасцей маеце дачыненне ў сваёй практыцы.

ДР ДАМЫСЛОЎСКІ: — Калі разыходзіцца аб вясковае асяроддзе, сапраўды бацькі найчасцей вядуць да лекара дзяцей недаразвітых. Гэта тлумачыцца тым, што недаразвітасць дзіцяці найлягчэй заўважыць, асабліва, калі пачне яно хадзіць у школу. Не абазначае гэта, аднак, што дзеці з іншымі захворваннямі не патрабуюць нашай дапамогі. Наадварот: — у многіх выпадках патрабуюць яны ў большай ступені дапамогі лекара, чымсьці дзеці недаразвітыя, толькі вось бацькі не заўсёды аб гэтым ведаюць і не заўсёды ў пару да нас звяртаюцца.

НІВА: — Якія хваробы вы маеце на думцы?

ДР ДАМЫСЛОЎСКІ: — Перад усім ранніяя формы эпілепсіі, якія праяўляюцца ў сутаргах, розныя нервовыя цікі (міжвольныя скурчы пэўных мускулаў), нестрымліванне ноччу мачы, заіканне і г.д.

Усе гэтыя захворванні можна вылечыць, калі ў пору распачаць лячэнне. Яшчэ ў большай ступені датычыць гэта псіхічных хвароб дзяцей. Бацькі павінны як найхутчэй, калі толькі заўважаюць нейкія ненармальнасці, весці дзіця да лекара. У дарослага чалавека распазнаць псіхічную хваробу даволі лёгка, у дзіцяці значна горш, а чым раней трапіць яно да лекара, тым лепш.

НІВА: — Вы ўспомнілі аб заіканні. Ці гэта таксама вылячальнае?

ДР ДАМЫСЛОЎСКІ: — Так, толькі і ў гэтым выпадку лячэнне трэба распачаць даволі рана, найлепш перад тым, як дзіця пачне хадзіць у школу. Калі пойдзе ў школу, балюча адчуе свой дэфект і лячэнне стаецца цяжэйшым. Словам, напішыце, што ўсе нервовыя і псіхічныя ненармальнасці трэба трактаваць як «нармальнае» захворванне і як найхутчэй звяртацца да лекара.

НІВА: — Дзякуем, напішам.

Запісаў
УЛ. ПАЎЛЮЧУК

Гурток сельскагаспадарчай падрыхтоўкі

У Пяньках у 1962 годзе быў сарганізаваны гурток сельскагаспадарчай падрыхтоўкі, які налічвае 20 асоб. Амаль усе члены яго з'яўляюцца членамі сельскагаспадарчага гуртка.

Кожную суботу ў школе адбываюцца заняткі, якія вядзе грамадскі аграном Міхась Грыка.

Гурток сельскагаспадарчай падрыхтоўкі сарганізаваў тры конкурсы, а менавіта: конкурс гадоўлі цялят, конкурс агародчыкаў кветак і гародніны і конкурс чысціні.

Найлепшае цяля выгадавала Надзя Азебла і заняла першае месца. На другое месца закваліфікавана цяля Аляксандра Грэся, а на трэцяе — цяля Мар'яна Пяскоўскага. За добрую гадоўлю цялят гурток сельскагаспадарчай падрыхтоўкі атрымаў грашовую ўзнагароду 5.000 зл., а за добрую працу ў асяроддзі ваяводскія ўлады ўзнагародзілі нас кніжкамі на 1.000 зл.

Уладзімір Азябла
вёска Пянькі

Памагчы школам!

Набліжаецца рэформа пачатковага навучання і ўвядзення восьмых класаў у пачатковых сямікласных школах. У сувязі з гэтым нашы школы робяцца цеснымі, патрэбны дадатковыя памяшканні для новых класаў і навуковых кабінетаў.

У сучасны момант для многіх школ нанята пакоі ў гаспадарскіх хатах. У Бельскім павеце нанята 67 пакояў, а з увядзеннем рэформы спатрэбіцца яшчэ 51; у Гайнаўскім пав. нанята 45 пакояў, спатрэбіцца 56; Сямяціцкім — 51, спатрэбіцца яшчэ 74; Сакольскім — 63, дадаткова спатрэбіцца яшчэ 30 пакояў і т.п. Як бачым, патрэбы на дадатковыя памяшканні будуць вельмі вялікімі. Школы чакае цяжкая перапалка, асабліва ў Сямяціцкім павеце, дзе, як інфармуюць улады, няма нават перспектыў наёму памяшканняў у гаспадарскіх хатах для ўсіх школ. Пэўнай палёгкай у гэтай цяжкай сітуацыі будуць невялікія інвестыцыі прызначаныя на разбудову некаторых школьных будынкаў або іх перабудову.

Аднак найбольшую дапамогу могуць аказаць самі бацькі вучняў, дапамогу ў форме грамадскіх чынаў у будове новых дадатковых памяшканняў, будынкаў. Напрыклад, бацькоўскі камітэт у Дубінах (Гайнаўскі павет) сарганізаваў і давёў да канца будову грамадскім чынам прышкольнага павільёна, дзе размешчана адзін клас, а таксама майстэрню для практычных заняткаў. Бацькоўскі камітэт у Навасадах пабудаваў памяшканне для школьнай майстэрні і складаў.

У Бельскім павеце ўзор актыўнасці паказаў бацькоўскі камітэт у Дзяніcках, які не толькі пабудаваў новую школу дзецям сваёй вёскі, але цяпер узяўся яшчэ за яе разбудову, каб стварыць школе магчымасці для абсталявання майстэрні і навуковых кабінетаў.

Адначасова з патрэбамі на дадатковыя памяшканні існуе вялікая патрэба ў дапамозе тым школам, якія не маюць дастатковай колькасці навуковых дапаможнікаў. Такіх, бедна абсталяваных школ найбольш у Бельскім і Сакольскім паветах. Затое, як на іронію, школы ў гэтых паветах маюць найбольш радыёпрыёмнікаў... Што ж, урэшце, радыёпрыёмнік належыць таксама да навуковых дапаможнікаў. (С. Я.)

адплата

— Як ваша прозвішча?

Я кажу:

— Галкін. Вы адчыніце мне, калі ласка, нумар, я вам магу прад'явіць дакументы.

Яна дастае з кішэні вязанку ключоў, і адчыняе нумар. Я праходжу, запальваю настольную лямпу і бачу — на маім ложку ляжыць Саша і прыкідваецца, што спіць.

Дзяжурная глядзіць на мяне з падазронасцю, якая ўвесь час расце, і ветліва дакранаецца да Сашкавага плечыка.

— Даруйце, калі ласка, што турбую. Як ваша прозвішча?

Тут гэты нягоднік Сашка робіць выгляд, што яго разбудзілі і кажа?

— А што? Галкін маё прозвішча. А што такое? Хто гэта?

— Грамадзянка дзяжурная, гэта ён жартуе. Гэта не ён Галкін, гэта я — Галкін.

Саша абураецца.

— Які ён Галкін? Гляньце на яго. Гэта, па-мойму, нейкі не зусім нармальны!..

Дзяжурная глядзіць на мяне, як на канакрада:

— Хто ж з вас усё ж такі Галкін? Вы?

— Вядома, я!

— Ну, дык пакажыце, калі ласка, пашпарт.

— Гэта можна.

Я падыходжу да крэсла, дзе вісеў мой пінжак, і бачу, што пінжака няма. І штаноў няма.

А Саша з'едліва так заяўляе:

— Дзе ж ваш пашпарт, грамадзянін «Галкін»? Гэта ж проста нахабства ўрывацца начной парой у чужы нумар і яшчэ прысвойваць сабе чужое прозвішча. Я прашу вас, грамадзянка дзяжурная, выправадзіць гэтага самазванца куды належыць...

Дзяжурная кажа:

— Грамадзянін, вам прыйдзецца пайсці са мной да адміністратара.

— Ах так... Дык няхай жа ён тады пакажа вам свае дакументы!

Сашка прыўзнімаецца на локці і кажа з інтанацыямі драматычнага акцёра:

— Я абураны да глыбіні душы паводзінамі адміністрацыі гасцініцы, якая не можа заклікаць да парадку вось такіх тыпаў. Сорам і ганьба вашай гасцініцы!

Бачачы, што ўсё так павярнулася, дзяжурная кажа да Сашы:

— Грамадзянін Галкін! Яшчэ раз прашу прабачэння за турботы. А вас, — звяртаецца яна да мяне, — я папрашу прайсці са мной.

Тады Сашка кажа:

— Вазьміце ў ванным пакоі мой купальны халат. Няхай ён ідзе ў халаце.

Тут дзяжурная падае мне мой жа халат і кажа:

— Прашу вас са мной!

Вы ведаеце, я адчуваю, што зусім здурнеў, што нават не магу супраціўляцца.

— Прасачыце, грамадзянка дзяжурная, — кажа Сашка, — каб ён вярнуў халат.

Ідзём мы з дзяжурнай па калідоры, я хачу пра што-небудзь загаварыць з ёй, але яна не адказвае.

Прыходзім мы да адміністратара. Тая, вядома, спачатку бялее ад перапуду, здзіўляецца, але ўвогуле даволі хутка ўстанаўлівае, што я — гэта я.

Я кідаю ўрачысты позірк на дзяжурную і бягу да сябе. Заходжу ў нумар, гляджу — нікога няма. Сашка паспеў уцячы, а на стале ляжыць запіска: «Воўка! Калі б ты мог толькі што бачыць сябе ў люстэрка, ты б меў вялікае задавальненне. На каго ты ўзняў руку! Ты хацеў абдурыць мяне! Мне шкада цябе. Твой касцюм ляжыць пад матрацам. Пазвані ўвечары, куды-небудзь сходзім. Бывай здаровы, Галкін! Саша».

Ужо два дні я не званіў Сашку. Я рыхтую для яго ў адказ страшэнны ўдар.

БАРЫС ЛАСКІН

НА ШЫРОКІМ СВЕЦЕ

СЕНЕГАЛЬСКАЯ ГУТАРКА

Прадаўшчыца карзін на вуліцы.

Адшукаць чалавека ў трохсоттысячным горадзе Дакар (сталіца Сенегала), не з'яўляецца цяжкаю справаю. Даволі напаткаць кагосьці, хто вельмі белы, вельмі тоўсты і з вялікім гарбатым носам — словам, кагосьці з сірыйскіх купцоў. Яго можна смела спытаць пра ўсё, нават пра адрас маткі гадзіннікавага майстра. Атрымаеце ветлівае выясненне, дакладнае і беспамылковае. Прытым, гэты вельмі белы ягамосць запытае, як доўга знаходзіцеся ў Дакары, упэўніцца, ці часамі не маеце чагосьці прадаць... Такім чынам я даведаўся пра сваіх знаёмых у Дакары; расказана мне, якія дочкі, і калі выйшлі замуж, і якія маюць турботы.

...Доктар Г. — сам ён ліванец — але ад дваццаці пяці год пражывае ў Сенегалы. Праўду кажучы, не мае ён ніякіх турбот, але моцна пераймаецца будучыняй сваёй новай айчыны. Яму штораз перабівае жонка, чароўная француска, якая не церпіць ані Сенегала, ані дэ Голя. Доктар наадварот — у дэ Голя верыць, як у Бога, а Сенегал любіць да слёз. Жонка і ён згодны толькі ў адным: у Сенегалы штораз горшы балаган.

— Калі ўдасца «ім» ліквідаваць прэзідэнта Сенгора, будзе пачатак канца...

— Чаму хочуць яго знішчыць?

— Бо ён занадта прафранцузскі і добры чалавек. Як толькі можа, не дае «ім» красці... Сарганізавалі замах на яго асобу, калі ён, Сенгор, адкрыў, што ўкралі чатырыста мільёнаў афрыканскіх франкаў і перахапіў банкавыя пераводы ў Швейцарыю... Пане мілы, тут крадуць аж шуміць. Такі міністр аховы здароўя купляў дамы, аўтамашыны, жонкі, а ў бальніцах працаўнікам не плачана, хворыя не мелі чаго есці... Усё раскрадаюць яны ..

— Яны, гэта хто такія?

— Вярхушка,ураднікі, пагулянка...

Пасля абеду мне давялося пагутарыць з адным з той «пагулянкі». Трыццацігадовы, апрануты паводле апошняй парыжскай моды, Серэр, які закончыў парыжскі Калеж, працуе цяпер на пасадзе саветніка. Зарабляе 118 тысяч афрыканскіх франкаў у месяц. Калі я спытаў яго, чым ён займаецца, Серэр сказаў не маргнуўшы вокам: «Падрыхтоўкай рэвалюцыі».

Сядзім у ціхай і халоднай кафейцы, але мне пачынае рабіцца горача, сціраю рукавом пот з ілба, крадком паглядаю на бакі.

Сенегал з'яўляецца краінаю, у якой асноўным таварам ёсць, так званыя, фісташкі. У паважным гандлю фісташкі завуць арахідамі. Вырабляецца з іх каштоўны алей, макуху, харчы людзям і жывёле. Францыя купляе сенегальскія арахіды па пастаянных, гарантаваных цэнах — звычайна, вышэйшых чым цэны на сусветным рынку. Такім чынам, Францыя ўспамагае сваю былую калонію, дае канкрэтную фінансавую падтрымку рэжыму прэзідэнта Сенгора, гэтага паэта, філосафа і паклонніка дэ Голя. Дзякуючы тым гарантаваным цэнам Сенгора карыстаецца падтрымкаю з боку фермераў, пасрэднікаў і дробных прамыслоўцаў. Вялікія гандлёва - прамысловыя фірмы знаходзяцца ў руках французскага капітала. Трэба дадаць, што Францыя нічога не траціць на гарантаваных цэнах, узамен за гэта трымае ў сваіх руках большасць сенегальскага імпарту, увозіць сюды свае тавары па цэнах вышэйшых чым на сусветных рынках. Паміма развіцця сенегальскай прадукцыі фасфатаў, дастаўкі штучных угнаенняў для сельскай гаспадаркі з'яўляецца недастатковымі. Таму для вырошчвання арахідаў займаецца новыя землі на поўдні краіны, памяншаецца вырошчванне збожжавых культур. Сенегал купляе заграніцаю збожжа, цукар і іншыя прадукты.

— Кеіта, прэзідэнт Малі, — гаворыць Серэр, — зрабіў тое, што можна і трэба зрабіць: адарваўся ад Францыі. Гэта адзінае выйсце...

— Як разумець тое, што вы займаецеся «падрыхтоўкай рэвалюцыі?»

Серэр усміхаецца і ветліва тлумачыць, што проста падрыхтоўвае адпаведную сітуацыю: мы, маладыя, адукаваныя, узаемна падрыхтоўваем адзін другога, пазбаўляем пасад старых...

— Тых, што крадуць? — дагадваюся я і Серэр горача падтакнуў мне.

Серэр гаворыць далей.

— Пакуль што мы лаяльныя Сенгору; ведаеце, паліцэйскі рэжым прымушае лічыцца з ім, гэтым нашым прэзідэнтам, але настане момант, калі мы «навернемся на сваю веру»... зробім парадак пасвойму...

Задумоўваюся, ці вуснамі Серэра, які шэсць год правучыўся і прабыў у Парыжы, гаворыць еўрапейскі цынізм, ці тыповы непазбежны апартунізм слабых і доўга бітых.

(а-ся)

Успаміны кітайскага імператара

У Пекіне апублікавана кніжку — «Першая палавіна майго жыцця». У ёй спісаў свае ўспаміны апошні імператар Кітая — Ту-і. Нарадзіўся ён у 1906 годзе і праз два гады пасля стаў імператарам Кітая. Пасля дэмакратычнай рэвалюцыі ў 1911 годзе страціў тытул імператара, аднак у гадах 1934—45 быў «імператарам» Манджурыі — марыянеткі ўтворанай японцамі.

Пасля заканчэння другой сусветнай вайны Ту-і быў суджаны. У 1959 годзе звольнена яго з турмы і Ту-і пачаў працаваць, як агароднік у пекінскім заалагічным парку.

Ажаніўся са шпітальнай медсястрою. Цяпер з'яўляецца ён супрацоўнікам пекінскага інстытута літаратурных і гістарычных доследаў. (а-ся)

ТРЭБА ЧАСЦЕЙ

Група лекараў правяла ў Празе абследванне 450 здаровых мужчын.

У выніку аказалася, што асобы, якія ядзяць толькі два разы ўдзень, маюць у арганізме больш тлушчу і часцей хварэюць на страўнік і кроваабарот; а асобы, якія ядзяць чатыры разы ўдзень, але менш — рэдка хварэюць падобнымі хваробамі. (а-ся)

Каля 97 працэнтаў сусветных запасаў вады знаходзіцца ў акіянах. Больш двух трэціх усёй прэснай вады на свеце знаходзіцца ў ледавіках. Калі б растапіць ільды Антарктыды, вады з іх хапіла б усім рэкам зямнога шара на працягу 830 год. На здымку бачым ледавыя горы ля берагоў Аляскі. (а-ся)

Усё ў парадку. Цяпер, калі з яўкай не надзейна, ёсць дзе правесці рэшту ночы. Дзяменцяў паглядзеў на гадзіннік — хутка пачне развідняцца. Трэба спяшаць.

Званок на яўачнай кватэры, відавочна, не дзейнічаў. Дзяменцяў пастукаў. За дзвярыма пачуліся крокі і асцярожны голас:

— Хто там?

— Адчыніце! — загадаў Дзяменцяў

Дзверы прыадчыніліся.

— Скажыце, ці не ў вас жыве ваенны лекар Нельке?

— Не. У мяне жыве обер-лейтэнант Грым.

Дзяменцяў замёр. Пачатак пароля быў правільны, а канец не зыходзіўся.

У прыадчыненыя дзверы высунулася сівая галава, і Дзяменцяў пачуў шэпт: «Заўтра на пошце а чатырнаццатай гадзіне...»

Дзверы захлопнуліся. Дзяменцяў быстра пайшоў па лесвіцы. Яўка ў руках гестапа. Але тады навошта ім было змяняць пароль? Ці не ляпей было назваць пароль правільна, каб ён увайшоў у кватэру, і там схапіць яго? А мо' яны спярша хочуць прасачыць яго сувязі і спецыяльна для гэтага перакруцілі пароль і цяпер за ім будуць назіраць? А мо' яўка проста ў небяспецы і яе гаспадар дае аб гэтым знаць? Але як ацаніць вызначэнне сустрэчы на пошце?.. Шчырае жаданне гаспадара яўкі?.. Ці гэта зроблена пад дыктоўку гестапа?

Дзяменцяў йшоў па вуліцы то быстра, то памалу, ствараючы гэтым цяжкасці для магчымага сачэння. Знарок прайшоў праз два патрулі, карыстаючыся паролям атрыманым ад фельдфебеля. Прайшоўшы патруль, затаіваўся ў нішы варот, чакаў, калі да патруля падыдзе назіральнік. Але ніхто не падыходзіў. Не, за ім не сачылі, і гэта падтрымлівала версію, што заўтрашняя сустрэча на пошце з гестапа не звязана. Так ці інакш, хутчэй у атэль. Трэба адпачыць.

Ля пад'езда атэля «Брысталь» цесна збітыя стаялі аўтамашыны. Дзяменцяў увайшоў у вестыбюль. За стойкай парт'е нікога не было.

— Хто-небудзь жывы тут ёсць?

Выйшаў малады чалавек. Каўзануўшы па Дзяменцяву абыякавым позіркам, ён разгарнуў вялікую кнігу:

— Капітан Руперт?

— Рукерт! — паправіў Дзяменцяў.

— Выбачайце. Трыста пяты пакой. Трэці паверх. Ліфт, выбачайце, не працуе. І, калі ласка, цішэй — там ужо спіць маёр Зандэль.

Дзяменцяў памалу падымаўся па лесвіцы, абдумваючы, чым яму можа пагражаць прысутнасць у нумары маёра Зандэля. Маёр спаў. Не запальваючы святла, Дзяменцяў раздзеўся і лёг у ложак. За гадзіну заснуў.

Сусед Дзяменцява прачнуўся а восьмай гадзіне раніцы. Ён доўга плёскаўся ў ванне. Потым рабіў гімнастыку. Адзеўшыся, ён мармытаў нешта сабе пад нос. І раптам голасна сказаў:

— Калега, так можна праспаць усю вайну!

Дзяменцяў расплюшчыў вочы і, убачыўшы маёра, сказаў:

— Добры дзень!

Маёр засмяяўся:

— Дзень сапраўды быццам бы добры! А вось ноч была лютая. Наш атэль не раз падскакваў... Як вы прыйшлі, я ўжо не чуў.

— Я прыйшоў на світанні. — Дзяменцяў сеў на ложку і пачаў не спяшаючы адзявацца, разлічваючы, што маёр пойдзе. Але маёр выходзіць не збіраўся. Умыўшыся, Дзяменцяў надзеў кіцель і падыйшоў да маёра:

— Давайце знаёміцца — капітан Рукерт.

— Маёр Зандэль.

Яны паціснулі адзін другому рукі.

— Пашлі, капітан, снедаць.

Яны спусціліся ў рэстаран. Дзяменцяў напружана абмяркоўваў, як яму весці сябе з Зандэлям.

— Вядомы вам, капітан, ваенны геній папярэджваў, што працягласць вайны непазбежна ўступае ў супярэчлівасць са ўсімі яе разлікамі, якія на першых этапах вайны прадказвалі поспех, — сказаў маёр, калі яны зрабілі заказ. — Цяпер мы гэты фактар працягласці перш за ўсё і адчуваем. Ці не так, капітан?

Дзяменцяў не адказаў, і за сталом наступіла нязручнае маўчанне.

— Я не люблю спешную шчырасць. Пры тым ваенны геній Бісмарка для мяне — усяго толькі гісторыя. Мая вера сёння — геній фюрэра... — ціха і задуменна сказаў Дзяменцяў. Прыкмеціўшы, як пры яго апошніх словах у вачах маёра блiснула трывога, ён, каб крыху супакоіць яго, дадаў: — Я толькі што перажыў трагедыю восьмай дывізіі.

— Ах, вы з восьмай? Як жа гэта вы ўцалелі? Дык дывізія, я чуў, знішчана.

— Гэта не зусім так, — сумна сказаў Дзяменцяў. — Я вывеў некалькі сваіх хлопцаў, і, як бачыце, выйшаў сам. І прыйшоў сюды, каб расказаць камандаванню, што здарылася з нашай дывізіяй. — Памаўчаўшы, Дзяменцяў дадаў: — І прасіць назначэння. Дарэчы, рэальная гэта справа?

— Я сам з такіх, — сказаў маёр. — Але я назна-

ТРЫБУНА чытачоў

Нашы самадзейнікі...

...так гавораць жыхары вёскі Чэхі Арлянскія аб арганізуючымся тут мастацкім гуртку. Моладзь вывучае такія творы, як: «Прымакі», «Пярэстая красуля», «Мікітаў лапаць». Апрача таго рыхтуе многа гумару і песень. Падрыхтоўка да спектакля адбывалася ў школьнай зале. Першае выступленне чэхаўскіх артыстаў адбылося ў сваёй вёсцы ў пачатку студзеня 1965 года. Мастацкі гурток будзе выступаць у іншых вёсках Гайнаўскага павета. Зробленыя грошы будуць прызначаны на будову святліцы.

Міхась Самасюк
в. Чэхі Арлянскія

ЗАГАРЭЛІСЯ ЭЛЕКТРЫЧНЫЯ ЛЯМПАЧКІ

Многія вёскі, мноства людзей ужо перасталэ адчуваць тыя агромныя карысці ў жыцці сялян, якія прыносіць электрычнае святло. У нашай вёсцы Бандары (Беластоцкі павет) электрычныя лямпачкі ў хатах гараць толькі ад 7.XII.64 года, гэта значыць няпоўныя два месяцы. Колькі радасці і задавальнення выклікала электрычнае святло ў вёсцы, дык цяжка аб гэтым і напісаць. Загаварылі людзі і аб радыёпрыёмніках, і аб электрычных машынках, і аб рухавіках, і аб тэлевізары, і нават аб сціральных машынах. Купляй толькі гэтыя рэчы, падключай да сеці і карыстай здароў.

М. Лаўрэшук
Бандары

„Залатыя" ніткі

У доўгія зімовыя вечары жыхары вёсак маюць шмат вольнага часу. Гэты вольны час сяляне вёскі Хітра выкарыстоўваюць на заробкі. З саломы вырабляюць яны каробкі і адвозяць іх на продаж у Гайнаўку.

Першымі ў вёсцы да прадукцыі каробак прыступілі І. Сідарук, П. Сідарук і Н. Карнілюк. Усе сем'і, якія вырабляюць каробкі, значна павялічваюць свой месячны бюджэт.

ГРЫША ПАРФЕНЮК
Хітра

• МОДА •

Плашч з ламіната і модная ў гэтым сезоне шапка-пілотка. (на)

ЧАПЛЯЮЦЦА АЎТОБУСА

Калі на паўстанку ў вёсцы Талькоўшчына прыпыняецца аўтобус, абкружаюць яго малышы — хлопчыкі і дзяўчынкі. Пасажыры высядаюць і аўтобус едзе далей, але за ім бягуць хлопчыкі. Яны чапляюцца аўтобуса, каб «пад'ехаць».

Ніхто са старэйшых людзей не зверне ім увагі, што такая гульня надта небяспечная. На слізкай дарозе няцяжка аб нешчаслівы выпадак. Шафёр не бачыць, што дзеецца каля аўтобуса, шыбы пакрытыя марозам... (ся)

ХТО ЧЫМ ЗАЙМАЕЦЦА

Па-рознаму выкарыстоўваецца вольны час, а пераважна вечары ў вёсцы Навіны.

Старэйшыя, а нават і кавалеры, «рэжуць» у карты: у тысячу, дурня і ачко. Пры гэтай ігры даходзіць нават да спору і лаянкі. Інакш выкарыстоўваюць вольны час жанчыны. Яны прадуць кудзелі. Разам пазбіраюцца і, прадучы, спяваюць.

Калі збяруцца хлопцы з дзяўчатамі, дык тады шмат шутак і загадак, смеху, песні, радасці.

Зіна Ялінік
Навіны

ТЭЛЕВІЗАРЫ

Колькі школ мае тэлевізары і ў якім павеце? У Бельскім павеце 17 школ мае тэлевізары, у Гайнаўскім — 26 школ, Сямяціцкім — 24, Сакольскім — 30 школ мае ўласныя тэлевізары. (ся)

Няма каму задбаць?

Вёска Відава амаль ужо злучылася з Бельскам. Адрозніваецца яна ад мястэчка толькі тым, што на вуліцы няма святла. У вёсцы жыве шмат электрыкаў. Але што зрабіць, калі пра электрычныя лямпачкі на вуліцы няма каму задбаць. І так ходзяць усе ў поцемку і, выйшаўшы з добра асветленай хаты, зачапляюцца насамі аб дрэўцы на вуліцы.

Лёня Леанюк
Плёскі

І Ў НАС ТЭЛЕВІЗАР

Нядаўна правялі электрычнае святло ў Рыбаках і зараз жа ў нашай школе заінсталявана тэлевізар. У першы дзень, як на дзіва, сабралася мноства людзей і ўсе з вялікім зацікаўленнем аглядалі перадачы. Цяпер на тэлевізар дарослыя прыходзяць тры разы ў тыдзень, а дзеці толькі ў нядзелю да 16 гадзіны.

На перадачах заўсёды людна. Некаторыя захоўваюцца вельмі некультуральна, смецяць лупінамі ад слачечнікаў, так што кіраўнік школы вымушаны быў прызваць прысутных да парадку. Тэлевізар дае многа культурнай разрыўкі. Нават карцёжнікі не іграюць ужо, а прыходзяць на тэлевізар.

М. Лаўрэшук
Бандары

БЮДЖЭТ НА 1965 ГОД

У снежні адбылася XXII сесія павятовай рады нарадовай у Гайнаўцы, прысвечаная абмяркоўцы і зацверджанню бюджэта павета на 1965 год. У бягучым годзе прадугледжана, між іншым, на інвестыцыі грамадскіх рад больш 30-ці мільёнаў злотых. 12,5 мільёнаў зл. пойдзе на меліярацыю, будову агранамоўкі і забеспячэнне ў ваду грамады Старакорнін.

Выдаткі на асвету і выхаванне замыкаюцца сумай 22,3 мільёна зл., а ахова здароўя сумай 16,2 міль. зл. На падтрымку грамадскіх чынаў у павеце прызначана 2,9 міль. зл.

І так, бюджэт павета складае суму 80.997 тыс. зл.

Ю. Козак
Гайнаўка

Прыгожая, але не асветленая

Праз Сухавольцы праходзіць шаша, якая спалучае Бельск з Кляшчэлямі. Мураваныя дамы, якіх тут ёсць шмат, раміза і крама ўпрыгожваюць вёску. Брыдка вёска выглядае вечарам, таму што не асветлена. Выйшаўшы з хаты з электрычнага святла, на вуліцы такая цемра, што без ліхтарыка можна стукнуцца ў стоўб, або ў прахожага. А трэба, каб і гэты недахоп быў ліквідаваны ў Сухавольцах. Тады і прыгажэй было б і выгадней для людзей.

Міхась Самасюк
вёска Чэхі Арлянскія

ВЫРАСЦЕ ЛЕС

Едучы ў Лапічы (на Сакольшчыне) дарога падымаецца на стромкія пагоркі і спаўзае ва ўглыбістыя нізіны. Гэта, так званыя, Лапіцкія горы. Калісьці, перад першай сусветнай вайною, рос тут стары лес Яго выкупілі і прагандлявалі купцы. Лес вырубалі, вывезлі. Прапаў ён, не засадзілі маладняку. Засталіся голыя горы — пясчаныя, парослыя мізэрнай травою і мохам, дзікія яры падобныя на пустынны краявід.

Цяпер, едучы беласнежнай зімою ў Лапічы, цешаць вока зялёныя квадраты маладняку. Тут адбываюцца пасадкі лесу. Пяройдуць гады і прападуць Лапіцкія горы, бясплодныя і пустынныя. Тут зашумяць сасна, яліна, хвойнікі — зноў будуць грыбы, ягады, дзічына. (ся)

Дарагое **«Сэрцайка!»**

Маю 17 год. Пакахала я хлопца, які старэйшы ад мяне на два гады. Ён яшчэ перад войскам. Кахаю яго вельмі і не патрапіла б яго забыць. Ён жыве ад майго дому каля пяцідзесяці кіламетраў. Таму не часта з ім сустракаюся, бо прыязджае толькі раз у месяц. Калі мы спатыкаемся, Мірэк гаворыць, што мяне кахае. На забаве таксама танцуе толькі са мною.

Парай, Сэрцайка, што мне рабіць, ці чакаць на Мірка, калі пойдзе да войска, ці не. Мне здаецца, што калі ён адслужыць войска, я ўжо буду застарая і ён не захоча са мною жаніцца. А іншыя хлопцы мне не падабаюцца. Што рабіць, як паступіць?

Яніна з Сакольскага павета.

Мілая **Янінка!**

Мне здаецца, што іменна тады, калі твой хлопец адслужыць службу, ты будзеш сапраўды дарослай дзяўчынай. Тады і можаш сама дэцыдаваць, як пакіраваць сваім жыццём. А цяпер? Няма патрэбы забіваць галаву аж так надта цяжкімі справамі, як замужаства. Калі вы сабе падабаецеся ўзаемна, нічога не перашкаджае, каб дружыць. Таксама і ў час вайсковай службы. Калі акажацца, што ў вас сапраўды моцнае сяброўства, тады, калі ён вернецца з войска, вы можаце гаварыць аб такіх справах, як жаніцьба. А цяпер пакуль што няхай будзе так як ёсць — толькі сяброўства.

Сэрцайка

чэнне ўжо атрымаў. Справа не лёгкая. У вас якія-небудзь сувязі ў штабе ёсць?

— Ніякіх.

— Я паспрабую вам дапамагчы, — сказаў маёр. — Як з вамі звязацца?

— Калі я не ўладжуся жыць танней, чым у атэлі, мы будзем разам кожную ноч, — адказаў Дзяменцяў. — А калі я перайду на прыватную кватэру, я праз два-тры дні загляну да вас вечарком. Можна?

— Зразумела.

— Дзякую.

Пасля снедання Дзяменцяў расплаціўся за дваіх.

— Сёння — я. Пакуль я лазіў па балотах, у мяне не было выдаткаў, і з'явіліся ашчаднасці.

Яны па-сяброўску развіталіся, і Дзяменцяў пайшоў у горад.

Перш за ўсё трэба схадзіць у камендатуру прыпісацца, аб чым гаварыў фельдфебель. Так, парадак ёсць парадак. Немцы не церпяць, калі парушаецца парадак... Ісці ў камендатуру Дзяменцяў не баяўся. Дык ён мае абсалютна сапраўднае пасведчанне афіцэра восьмай дывізіі. Яно было выбрана з цэлай кучы дакументаў забітых і ўзятых у палон гітлераўцаў гэтай дывізіі. На пасведчанні цяпер толькі фатакартачка была несапраўдная, але, выпадкова, у гітлераўца і Дзяменцява аказалася і пэўнае знешняе падабенства.

Словам, Дзяменцяў увайшоў у камендатуру бадзёра. Афіцэр камендатуры паставіў на пасведчанні штамп, запісаў у гросбух і звярнуў пасведчанне.

— Якім аддзелам штаба выкліканы? — спытаў ён, зноў падцягваючы да сябе гросбух.

— Я прыехаў па назначэнне.

— А-а! Тады пакажыце картачку адмацавання з папярэдняй пасады.

— У мяне яе няма! — сказаў Дзяменцяў.

— Як гэта — няма?

— Вось так — няма і ўсё! Вы чулі, спадзяюся, аб трагедыі восьмай дывізіі?

— Мне вядома гэта трагедыя... але парадак ёсць парадак...

— Скажыце, хто павінен быў падпісаць гэту картачку?

— Начальнік штаба.

— Ён забіты.

— Тады — яго намеснік.

— Забіты. Яшчэ хто?

Афіцэр задумаўся і потым сказаў:

— Добра. Я запішу так: картачка адмацавання не атрымана ў сувязі са спецыяльнымі прычынамі. І ў дужках адзначу — восьмая дывізія.

— Пішыце як хочаце, — насмешліва сказаў Дзяменцяў. — Да пабачэння...

(Працяг за тыдзень)

Праграма
на 26 — 31.I.1965 г.

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Белавежа
„W pogoni za metecrytem" (czeski), 26—28. „Teresa Desgueraux" (franc.), 29—31.

Кляшчэлі
„Patria o muerte" (polski), 26—28. „Samotność długodystansowca" (angl.), 29—31.

Дубіны
„Dziki pies Dingo" (radz.), 30—31.

Нараў
„Wilczy bilet" (polski), 27—31.

Нараўка
„Echo" (polski), 27—31.

Чаромуха
„Wszystko dla psów" (angl.), 26—28. „Wyrok na V c" (jugosł.), 29—31.

Чыжы
„Życie Adolfa Hitlera" (NRF), 27—31.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі
„Sędzia dla nieletnich" (NRF), 27—31.

Бранск
„General" (włoski), 26—28, „Drugi brzeg" (polski), 29—31.

Орля
„Przeżyłem swoją śmierć" (czeski), 27—31.

Райск
„Koledzy" (radz.), 27—31.

БЕЛАСТОЦКІ ПАВЕТ

Гарадок
„Generał della Rovere" (włoski), 26—28. „Spotkanie ze szpiegiem" (polski), 29—31.

Міхалова
„Więźniowie mocy" (argentyński), 26—28. „Krzyżacy" (polski), 29—31.

Чорна Беластоцкая
„Rozbójnik" (franc.), 27—28. „Wojna trojańska" (włoski), 29—30. „Echo" (polski), 31.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Мельнік
„Generał della Rovere" (włoski), 26—28. „Miłość Aloszy" (radz.), 29—31.

Мілейчыцы
„Chwila wspomnień (polski), 26. „O czymś innym" (czeski), 27—28. „Hatifa" (NRD), 29—31.

Нурэц
„Dziecięce marzenia" (radz.), 26—28. „Spotkanie ze szpiegiem" (polski), 29—31.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Крынкі
„Chwila wspomnień" (polski), 26. „Listy do matki" (radz.), 27—28. „Sprytny Piotr" (bułg.), 29—31.

Сухаволя
„Chwila wspomnień" (polski), 26. „Ptaszyna" (wietnamski), 27—28. „Więzy krwi" (radz.), 29—31.

Шудзялава
„Tylko we dwoje" (angl.), 27—31.

Янаў
„Chwila wspomnień" (polski), 26. „Dylemat" (duński), 27—31.

Сідра
„Chwila wspomnień" (polski), 26. „Grzesz y anioł" (radz.), 27—28. „Wiano" (polski), 29—31.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Ліпск
„Ogniomistrz Kaleń" (polski), 27—31.

Новы Двор
„Zabawa na sto dwa" (angl.), 27—31.

Ружаныстск
„Długa noc 1943" (włoski), 27—28. „Tajemnice Paryża" (francuski), 29—30. „Życie Adolfa Hitlera" (NRF), 31.

УСЯЧЫНА

У коміне забубніў ломат, здавалася, падае цэгла. Фыркнула заслонка на пліце і перад мною з'явіўся чорт — сіні лыч, малыя рожкі, каровін хвост, конскія капыты.

Я адважна спытаў:

— Дазвольце, пане чорт, хіба рэвалюцыя не паслала вас к чарцям?

— Прашу не лаяцца, — сказаў ён пачухаўшы капытам за вухам.

— Не спадзяваўся бачыць вас, — кажу.

— З'яўляюся раз у гаду і то на хаду, усіх не адбедаеш, — выясніў чорт.

— Якую справу маеце?

— Адпачыць хачу, гару спраў начоўп, за тры гады не разбяруцца. У грамадскай радзе картатэку перамяшаў, от, грызня будзе, калі дойдзе да платы падаткаў...

— Без чортавай падмогі гаспадарам дастаюцца несправядлівыя падаткі, а то і па два разы плацяць за адно і тое...

Але чорт не зважае на маю іронію і хваліцца:

— У магазіне гатовага адзення я паперастаўляў цэны.

— Непатрэбна, там самыя экспедыенты робяць гэта.

— Са сталоўкі вынес частку прадуктаў, ох, і абеды будуць мізэрнымі!

— Дарэмна намучыўся, працаўнікі сталоўкі самыя стараюцца выносіць, што пад руку трапіцца.

— У складзе гаспадарскіх машын накідаў цэлую горбу нядобрых запасных частак, вось, пацеха будзе!

— Не будзе. Усе прызвычаіліся ўжо да нядобрых частак.

— У вашу рэчку я наплюваў, цяпер вада смярдзіць серкаю!

ЯК ЧОРТ ХВАЛІЎСЯ

— Спазніўся ты. Нашы фабрыкі стараннліва засмуроджваюць рэчкі і вада ў іх увесь час чортам смярдзіць.

Чорт змоўк і праз хвіліну азваўся расчараваным голасам:

— Значыць, дарэмна я стараўся, скакаў?

— К чорту такая работа, усё гэта ў нас людзі робяць.

— Цьфу! — чуць не заплакаў чорт.

А я кажу яму:

— Пашукай сабе другой работы, ідзі ў аддзел працы, можа маюць яны дзенебудзь вольную пасаду.

— Так, — згадзіўся чорт. — Трэба падумаць аб другой рабоце, змяніць сваю прафесію...

Чорт стукнуў капытамі па-вайсковаму, хвост паставіў «на каравул!», адсалютаваў капытам і знік у коміне.

Найбольш дзіўнае тое, што ў гэту ўрачыстую ноч на Каляду, чорт быў цвярозым, чаго не можна сказаць пра нашых людзей.

Дзядзька Леван

ВОСЬ І ВАЗЬМІ ЯГО

— Тата, ці можна лічыць рэч згубленай, калі ведаеш, дзе яна ляжыць? — пытаецца сын у бацькі...

— Ну, зразумела, што не, — адказвае бацька.

— Ну, дык ведай, што твой гадзіннік ляжыць на дне рэчкі Савы.

ЦЯЖКІ ВЫПАДАК

— Чаму гэта Янка п'е ўжо трэці дзень узапар?

— Шукае ў гарэлцы забыцця.

— А што ён хоча забыць?

— Пра гэта ён ужо даўно забыўся.

ПАСПАЧУВАЎ

— Дарагі дружа, прымі маё глыбокае спачуванне.

— Якое яшчэ спачуванне?

— Я купіў сваёй жонцы футравае паліто.

— А якія гэта мае адносіны да мяне?

— А такія, што мая жонка сёння збіраецца наведаць тваю.

Думкі ясыя і апалоніка

Пакуль скупы выдасць з залатоўкі рэшты, мусіць абавязкова два разы праверыць.

*

Усе свядомыя памылкі значна даражэйшыя.

*

Наша культура ходзіць наўпрашчкі і таму вельмі часта страгне ў незмеліяраваных багнах.

*

Чытач, які ўважліва чытае газэту — пашырае свой светапогляд і далей пабачыць.

*

Ёсць даты, якіх нельга нічым вымазаць з памяці.

ЗАПЯВАЛА

ДЫСКУСІЯ АБ МАНАКІНІ

Дыскусія з povаду ўваходжання ў моду манакіні — жаночых купальных касцюмаў без верхняга адзення — набыла шырокі размах. У ёй ўключыліся прадстаўнікі розных колаў. Архіепіскап Кентэрберыйскі Майкл Рамсей рашуча выступіў за манакіні. Ён заявіў карэспандэнтам: «Мы павінны лічыцца з тым фактам, што ў моладзі свае густы ў галіне адзення. І калі нават гэтае адзенне здаецца крыху дзіўным, мы павінны праявіць такт і не выказваць незадавальнення». Зусім інакш аднесліся да манакіні ў «Саюзе англійскіх жанчын-аўтааматараў». Кіраўніцтва саюза звярнулася з пераканаўчай просьбай па магчымасці пазбягаць садзіцца за руль у манакіні, бо гэта можа адцягваць увагу іншых вадзіцеляў ад дарогі.

Між намі

Калі ядавітая змяя хоча ўджаліць жартам, яна не ведае, што ёй зрабіць з ядам.

ЯНА КАЗАЛА...

— Бачыў учора тваю жонку, але яна мяне не заўважыла.

— Ведаю. Яна мне пра гэта казала.

ДЫЛЕМА

Ніяк не магу вырашыць, кім мне быць: мастаком ці паэтам.

— Будзь лепш мастаком.

— Чаму?

— Мне даводзілася чытаць твае вершы.

ПІСЬМОВАЯ РАБОТА

Настаўнік: Івіца, твая пісьмовая работа вельмі добрая, але як дзве кроплі вады падобна да работы Марка. Што ты на гэта скажаш?

Івіца: Што і работа Марка таксама вельмі добрая.

УМОВА

— Дарагая, прабач, што я ўчора не прыйшоў на спатканне.

— Магу, але пры ўмове, што і ты мне прабачыш.

Калі гусь свінні таварыш.

— Купіў жонцы арэхаў, а то дзень і ноч мяне грызе.

Песні па заяўках

По просьбе Н.Н. з Беластоцкага павета змяшчаем песню

УЛЫБНИСЬ

Мы с тобой
Весну встречали много раз,
Мы с тобой
Бродили под луной.
Если кто-нибудь грустил из нас,
Тихо напевал ему другой:

Припев:

Улыбнись, не грусти,
С грустью нам не по пути.
Улыбнись, оглянись вокруг:
По земле идет весна,
Это к нам спешит она,
Так зачем грустить, мой друг?

Годы шли,
И все менялось под луной,
Годы шли,
С тобой рассталась я,
Но, как верный друг, всегда со мной
Песенька весенняя моя:

Припев.

Может быть,
Ты вспоминаешь обо мне.
Может быть,
Забыл давным-давно.
Только знаю я, что о весне
Песню не забудешь все равно.

Припев:

Улыбнись, не грусти,
С грустью нам не по пути.
Улыбнись, оглянись вокруг:
По земле идет весна,
Это к нам спешит она,
Так зачем грустить, мой друг?

Ніва

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. Telefony [illegible]. Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2,40 zł, kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14,40 zł, rocznie — 28,80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok i Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma. Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wilcza 46, Nr konta PKO 1-6-100024. Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem CHZ „Ars Polona" Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto NBP Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi 4,70 $ w Europie, 5 $ — w USA. Nakład 5458. Bltk C-3.